

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ
з дисципліни
“БАНКІВСЬКИЙ ОБЛІК І АНАЛІЗ”
(для спеціалістів)**

МАУП

Київ 2008

Підготовлено старшим викладачем кафедри банківської та страхової справи
О. М. Кушнір

Затверджено на засіданні кафедри банківської та страхової справи
(протокол № 4 від 03.10.07)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

МАУП

Кушнір О. М. Методичні рекомендації щодо забезпечення самостійної роботи студентів з дисципліни “Банківський облік і аналіз” (для спеціалістів) — К.: МАУП, 2008. — 108 с.

Методичні рекомендації містять пояснювальну записку, загальні методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів, тематичний план, зміст самостійної роботи з дисципліни “Банківський облік і аналіз”, список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2008

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Банківська система України в умовах реформування виробничих відносин одним з найдієвіших та найефективніших факторів розбудови суспільного прогресу.

Професійно володіти питаннями діяльності та функціонування фінансового ринку і, зокрема, комерційних банків мусить нині спеціаліст, який має відношення до прийняття економічних рішень у будь-якій сфері народного господарства.

Важливою складовою роботи студентів є самостійна підготовка ними матеріалів, питань, завдань із кожної теми навчального курсу. Оскільки навчальним планом передбачено виділення навчального часу для самостійної роботи студентів, частина обов'язкового програмного матеріалу виноситься на самостійне вивчення.

Самостійна робота є обов'язковою при підготовці до практичних занять, для складання іспиту з навчальної дисципліни, вона повинна мати систематичний та плановий характер і обов'язково завершуватись перевіркою знань студентів.

Самостійна робота є складовою навчального процесу, важливим чинником, який формує вміння навчатися, сприяє активізації засвоєння знань. Самостійна робота студентів є основним засобом опанування навчального матеріалу в позааудиторний час. Значно підвищується значення та статус самостійної роботи при введенні кредитно-модульної технології навчання, за якою скорочується обсяг аудиторної роботи.

Мета самостійної роботи – сприяти засвоєнню в повному обсязі навчальної програми та формуванню самостійності як особистісної риси та важливої професійної якості, тобто в умінні систематизувати, планувати та контролювати власну діяльність.

Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни “Банківський облік і аналіз” розроблені відповідно до програми курсу “Банківський облік і аналіз” для студентів напряму підготовки 050 “Економіка і підприємництво” освітньо-кваліфікаційного рівня “спеціаліст” і призначені для самостійної та індивідуальної роботи студентів над дисципліною.

ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Основне завдання вищої школи полягає у формуванні творчої особистості фахівця, здатного до самоосвіти, інноваційної діяльності.

Розв'язати це завдання неможливо лише шляхом передання знань у готовому вигляді від викладача до студента. Необхідно перетворити студента з пасивного споживача знань в активного їх творця, здатного сформулювати проблему, проаналізувати шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат.

Сучасна реформа вищої освіти — це насамперед перехід від парадигми навчання до парадигми освіти, самоосвіти. Тому самостійна робота студентів є не тільки важливою формою навчального процесу, а й має стати його основою.

Це передбачає орієнтацію на активні методи опанування знань, розвиток творчих здібностей, перехід від поточного до індивідуалізованого навчання з урахуванням потреб і можливостей особистості.

Посилення ролі самостійної роботи означає принципово нову організацію навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах. Він повинен будуватись так, щоб розвивати вміння вчитися, формувати у студентів здатність до саморозвитку, творчого застосування здобутих знань.

Активна самостійна робота студентів можлива лише за наявності серйозної та стійкої мотивації. Найпотужніший мотивуючий фактор — підготовка до подальшої ефективної професійної діяльності. Активізують самостійну роботу такі фактори:

1. Корисність роботи, що виконується.
2. Участь студентів у творчій діяльності.
3. Інтенсивна педагогіка, що передбачає введення у навчальний процес активних методів навчання.
4. Використання мотивуючих факторів контролю знань (накопичувальна система оцінювання знань, рейтинг).
5. Індивідуалізація завдань, які виконуються в аудиторії та в позааудиторний час, постійне їх оновлення.
6. Особистість викладача. Викладач може бути прикладом для студента як професіонал і творча особистість.

Основне завдання організації самостійної роботи — навчити студентів свідомо та самостійно працювати спочатку з навчальним матеріалом, а потім з науковою інформацією, закласти основи самоор-

ганізації та самовиховання, сформувати уміння та навички постійно підвищувати свою кваліфікацію.

Планування самостійної роботи студентів

Для раціональної організації самостійної роботи студент повинен уміло розподілити свій час, передбачений навчальним планом для позааудиторної роботи. У цілому навчальний час студентів включає години, призначені для аудиторної (регламентованої) роботи (лекції, практичні заняття, консультації з викладачем, наукові конференції та олімпіади, складання іспиту) та позааудиторної роботи (підготовка до практичних занять та іспиту, написання контрольних робіт та індивідуальних завдань, доповідей, рефератів, проведення групових презентацій, робота з літературою в бібліотеці, пошук інформації в Інтернеті).

Форми самостійної роботи:

- опрацювання лекційного матеріалу;
- підготовка до практичних занять;
- самостійна робота з підручником, науковою та періодичною літературою;
- вивчення та аналіз законодавчих і нормативних документів;
- пошук і опрацювання матеріалів через мережу Інтернет;
- узагальнення та аналіз фактичних даних;
- проведення самостійних наукових досліджень;
- підготовка аналітичних записок, доповідей, рефератів, презентацій;
- виконання індивідуальних завдань;
- написання контрольних робіт;
- підготовка до іспиту.

Форми контролю самостійної роботи:

- індивідуальні консультації та співбесіди;
- тестування, перевірка контрольних робіт;
- заслуховування рефератів та презентацій;
- перевірка творчих і ситуаційних завдань;
- проведення колоквиумів.

Опрацювання лекційного матеріалу є важливою складовою опанування матеріалу курсу, оскільки під час лекції формуються наукові основи знань, опановується важливий теоретичний і фактичний матеріал, виділяються головні проблеми та питання щодо тематичного змісту курсу. Для кращого засвоєння лекційного матеріалу після лек-

ції слід прочитати конспект, внести необхідні правки та визначити основні аспекти.

Підготовка до практичних занять передбачає:

- вивчення рекомендованої до даної теми літератури;
- пошук додаткових джерел інформації;
- підготовку відповідей на питання, що виносяться на практичне заняття;
- опанування нових термінів.

Обов'язковим є ведення конспекту для підготовки до практичних занять, в якому студент готує відповіді на питання, робить виписки з опрацьованої літератури, веде словник.

Ефективність проведення практичного заняття визначається рівнем самостійної підготовки студентів.

Метою проведення практичного заняття є підбиття підсумків самостійного опанування студентами навчального матеріалу, теоретичних джерел, тематичних завдань, а також закріплення знань та умінь з курсу.

Завдання практичного заняття — оволодіння студентами навичками публічного виступу, вмінням логічно, змістовно, аргументовано, переконливо висловлювати свої думки, робити правильні висновки, пов'язувати матеріал навчального курсу із сучасними проблемами функціонування грошової та кредитної системи України.

Запорукою успішного проведення семінарського (практичного) заняття є ретельна підготовка до нього та раціональний розподіл часу. Слід враховувати, що на семінарському занятті оцінюються не лише відповіді на основні питання, а й інші форми роботи студентів, зокрема, ґрунтовні доповнення, повідомлення, участь в обговоренні виступів, правильна постановка проблемних питань до доповідача, доповіді, презентації тощо.

Самостійна робота з підручниками, науковою і періодичною літературою, вивчення та аналіз законодавчих і нормативних документів передбачає роботу з каталогами та конспектування. Для раціонального запам'ятовування матеріалу потрібно підготувати невеликий конспект із викладенням тез чи головних думок або посилань на конкретні сторінки книги чи журналу, що дозволяє швидко знаходити потрібний матеріал. При ксерокопіюванні журнальних статей слід виділяти (підкреслювати) основні думки.

Виконання індивідуальних завдань, написання контрольних робіт здійснюється студентами самостійно, відповідно до завдання, на ос-

нові вивчення спеціальної літератури. Письмова контрольна робота є однією з форм самостійної роботи студентів із вивчення окремих тем і питань навчального курсу. Це важливий засіб перевірки знань студентів, що може використовуватись при поточному й підсумковому контролі засвоєння матеріалу дисципліни.

Для самоперевірки якості засвоєння знань студентам пропонуються тести і творчі завдання. Результати тестування оцінюються викладачем, обговорюються на заняттях і враховуються при проміжному та підсумковому контролі.

Кожне завдання з самостійної роботи оцінюється за п'ятибальною системою, утворюючи таким чином певну суму балів за окремий навчальний модуль. Водночас набрана кількість балів за виконану самостійну роботу додається до загальної суми балів підсумкового тесту з кожного навчального модуля, індивідуальної роботи студента, семестрового контролю знань.

100 балів (оцінка “відмінно”) — студент повинен чітко і вільно володіти термінологією, логічно, вмотивовано виконувати теоретичні завдання, вміти визначати основне в матеріалі, технічно грамотно і логічно послідовно виконувати практичні завдання. Роботи мають бути виконані охайно, без істотних помилок. Можливо допущення однієї неточності в кожному завданні, яка практично не впливає на результат виконання завдання в цілому.

80 балів (оцінка “добре”) — студент повинен чітко і вільно володіти термінологією, технічно грамотно і послідовно виконувати практичні завдання, перелік яких відповідає навчальній темі дисципліни. Робота має бути виконана охайно, проте можливо допущення однієї — двох помилок у розрахунках або завданнях, що суттєво не впливають на виконання завдання в цілому.

60 балів (оцінка “задовільно”) — студент не завжди чітко володіє термінологією, припускається змішування понять, не зовсім правильно виконує практичні завдання (однак виконане завдання досягає своєї мети), подає самостійно оформлені завдання, перелік яких відповідає навчальній програмі дисципліни. Припускається трьох і більше змістовних помилок, неточностей у розрахунках або ж подає роботу у неповному обсязі (за умови відсутності одного-двох завдань з усіх модулів).

40 балів (оцінка “незадовільно”) — студент виконав завдання не в повному обсязі. Припускається грубих помилок у роботі, не володіє спеціальною термінологією. Відповіді оцінюються як такі, що не до-

сягли мети, оформлені недбало, з помилками, або ж контрольну роботу подано в неповному обсязі (за умови відсутності 30 % завдань з усіх модулів).

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі завдання поточного контролю. Остаточна оцінка семестрового контролю враховує всі аспекти участі студента в навчальному процесі.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“БАНКІВСЬКИЙ ОБЛІК І АНАЛІЗ”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
1	<p>Змістовий модуль I. Основи бухгалтерського обліку та аналізу в комерційному банку</p> <p>Сутність банківського обліку і аналізу та його роль в управлінні банківською діяльністю</p> <p>Предмет і сутність бухгалтерського обліку та аналізу в комерційному банку</p> <p>Особливості застосування методу бухгалтерського обліку в комерційному банку</p> <p>Баланс банку і принципи його побудови</p> <p>Система бухгалтерського обліку в комерційних банках</p>
6	<p>Змістовий модуль II. Бухгалтерський облік та аналіз діяльності комерційного банку</p> <p>Організація бухгалтерського обліку в банках</p> <p>Облік та аналіз капіталу комерційного банку</p> <p>Облік та аналіз розрахункових операцій банку</p> <p>Облік міжбанківських розрахунків в Україні</p> <p>Облік та аналіз операцій банку з цінними паперами</p> <p>Облік та аналіз кредитних і депозитних операцій банку</p> <p>Облік та аналіз матеріальних і нематеріальних активів банку</p> <p>Облік та аналіз операцій в іноземній валюті</p>

1	2
14	Облік та аналіз окремих видів розрахунково-кредитних операцій
15	Облік та аналіз касових операцій
16	Облік розрахунків з оплати праці, бюджетом та інших внутрішньобанківських розрахункових операцій
17	Облік та аналіз витрат, фінансових результатів діяльності комерційних банків
18	Фінансова звітність комерційних банків
19	Аналіз ліквідності і платоспроможності комерційного банку
Разом годин: 54	

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
з дисципліни
“БАНКІВСЬКИЙ ОБЛІК І АНАЛІЗ”

Змістовий модуль І. Основи бухгалтерського обліку та аналізу в комерційному банку

Тема 1. Сутність банківського обліку і аналізу та його роль в управлінні банківською діяльністю

Облік в системі народного господарства. Поняття господарської діяльності. Господарський облік та його значення. Види господарського обліку. Оперативний, статистичний та бухгалтерський облік. Їх спільні риси та відмінності. Функції обліку. Інформаційна, аналітична, контрольна, управлінська функції обліку. Облікові вимірники. Натуральні, трудові, грошові облікові вимірники та їх використання. Завдання та вимоги до обліку. Споживачі облікової інформації.

Правове регулювання обліку в банках. Організація обліку у банках. Характеристика обліково-операційної роботи в банку. Побудова та функції обліково-операційного апарату. Організація операційної діяльності банків.

Національний банк України – головний методологічний центр організації банківської справи в державі.

Сутність аналізу діяльності установи банку. Предмет і метод аналізу. Об'єкти і суб'єкти аналізу. Інформаційне забезпечення. Мета аналізу: фактори дохідності, підтримання ліквідності, дотримання

встановлених економічних нормативів Національного банку України (НБУ), мінімізація всіх видів банківських реквізитів.

Основні принципи аналізу: науковий характер, системність, об'єктивність, дійовість, плановість і системність, оперативність, ефективність.

Періодичність аналізу. Спектр аналізу: повний і тематичний. Види аналізу: за періодичністю проведення, за метою і характером, залежно від об'єкта аналізу.

Статистичні прийоми і методи аналізу: групування, порівняння коефіцієнтів.

Організація аналітичної роботи в установі банку. Три етапи аналізу: попередній, аналітичний, заключний.

Питання для самостійного опрацювання

1. Організація аналітичної роботи в банках.
2. Інформаційна база для аналізу банківської діяльності.
3. Загальна характеристика інформаційної бази аналізу банківської діяльності.
4. Класифікація інформаційної бази аналізу банківської діяльності.
5. Організаційно-інформаційна модель аналізу діяльності банку.

Теми рефератів

1. Сучасні методи економічного аналізу.
2. Диференціація та інтеграція аналітичних досліджень.
3. Економіко-математичні методи в системі аналізу.
4. Фінансова звітність у системі інформаційного забезпечення аналізу банку.
5. Суть і роль бухгалтерського обліку в банках України.
6. Поняття фінансової звітності, особливості її формування банками.
7. Організація аналітичного та синтетичного обліку в банках.
8. Організація бухгалтерського обліку у банках.
9. Значення та необхідність контролю у банках.

Література [1; 4; 12; 21; 37–49; 60]

Тема 2. Предмет і сутність бухгалтерського обліку та аналізу в комерційному банку

Предмет бухгалтерського обліку. Процес розширеного відтворення. Господарські засоби, джерела утворення, складові предмета “бухгалтерський облік”.

Об’єкти бухгалтерського обліку. Групування об’єктів бухгалтерського обліку. Класифікація господарських засобів, господарських процесів, джерел утворення господарських засобів та основні поняття.

Предмет і метод аналізу. Об’єкти і суб’єкти аналізу. Інформаційне забезпечення. Мета аналізу: фактори дохідності, підтримання ліквідності, дотримання встановлених економічних нормативів Національного банку України (НБУ), мінімізація всіх видів банківських ризиків.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Прокласифікувати статті на активи і зобов’язання.

Умова:

1. Коррахунок у НБУ.
2. Кредити, одержані від банків-резидентів.
3. Кошти держбюджету.
4. Нараховані проценти за строковими коштами клієнтів.
5. Готівка в обмінних пунктах.
6. Земля.
7. Кредити, надані фізичним особам.
8. Акції в портфелі банку до погашення.
9. Кошти юридичних осіб в розрахунках.
10. Будівлі і споруди.
11. Враховані векселі.
12. Депозити банків-нерезидентів.
13. Вклади населення.
14. Депозити в банках-резидентах.
15. Готівка в касі.
16. Поточні рахунки клієнтів.
17. Інші кредити, надані суб’єктам господарської діяльності.
18. Обчислювальна техніка.
19. Заборгованість за електроенергію.
20. Доходи майбутніх періодів.

Завдання 2

Скласти фундаментальну облікову модель, виходячи з поданих залишків.

Умова:

1. Депозити інших банків — 14000 грн.
2. Статутний капітал — 70000 грн.
3. Банкноти і монети в касі банку — 12000 грн.
4. Нерозподілений прибуток — 4000 грн.
5. Вклади населення — 17000 грн.
6. Комп'ютерна техніка — 22000 грн.
7. Кошти на коррахунку — 20000 грн.
8. Кредити видані — 60000 грн.
9. Депозити в інших банках — 7000 грн.
10. Кошти на рахунках клієнтів — 16000 грн.

Завдання 3

Згрупувати рахунки на активи, зобов'язання і капітал.

Умова:

В АКБ “Київ” за станом на 31.12.2000 _ р. залишки на рахунках склали:

1. Короткострокові кредити підприємства — 1736 грн.
2. Кошти банків — кореспондентів — 1256 грн.
3. Банкноти та монети — 7000 грн.
4. Кошти до запитання в НБУ — 13420 грн.
5. Банківські метали — 400 грн.
6. Кошти до запитання — 5000 грн.
7. Акції в портфелі на продаж — 2100 грн.
8. Кредити, отримані від інших банків — 17200 грн.
9. Господарські матеріали на складі — 3240 грн.
10. Строкові депозити, які розміщені в інших банках — 7350 грн.
11. Кошти до запитання підприємств — 11260 грн.
12. Операційні основні засоби — 7100 грн.
13. Неопераційні основні засоби — 210 грн.
14. Строкові вклади фізичних осіб — 1840 грн.
15. Статутний капітал банку — 16 000 грн.

Завдання 4

Визначити номери аналітичних рахунків за наведеними нижче даними.

Розрахувати контрольний розряд в номері рахунку.

1. Дані про клієнта:

Назва контрагента	Ідентифікаційний код	Резидентність	Код виду економічної діяльності	Порядковий номер згідно з Книгою реєстрації
ЗАТ “Укрпром”	03347164	Р	180	1005
ЗАТ “Ірина”	23517875	Р	700	1006
ТОВ “Спецкомплект”	23498927	Р	800	2001
ПП “Пролісок”	01468937	Р	170	7004
Представництво фірми “SUN”	19364176	Н		5001
АТ “Київський завод металовиробів”	00151264	Р	140	2002

2. Дані про аналітичні рахунки:

Номер балансового рахунку визначити за планом рахунків.

ЗАТ “Укрпром” відкрило поточний рахунок у гривнях.

Представництво фірми “SUN” відкрито поточні рахунки в гривнях і доларах США. Код валюти – 840.

Київському заводу металовиробів відкрито поточний рахунок у національній валюті, в євро (код валюти – 280) і кредитний рахунок для короткострокових кредитів з експортно-імпорتنими операціями в гривнях, рахунок нарахованих відсотків.

ЗАТ “Ірина” відкрило поточний рахунок у національній валюті та рахунок короткострокових кредитів по внутрішніх торговельних операціях згідно з кредитним договором № 1 на суму 5000 грн строком на 2 місяці з 01.09. ц. р. з оплатою 25 % річних і кредитним договором № 2 на суму 20000 грн з 28.09. ц. р. з оплатою 26 % річних, рахунки нарахованих відсотків.

3. ТОВ “Спецкомплект” відкрило поточні рахунки у гривнях і в євро (код валюти – 280).

4. ПП “Пролісок” – поточні рахунки в гривнях і доларах США.

Усі рахунки відкрито в АКБ “Мрія” (МФО 300671).

Завдання 5

Скласти виправні записи.

В особовому рахунку № 2600 КО1 початкове сальдо на 08.10 складає 10273 грн.

Обороти за дебетом:

9360
1438
<u>2642</u>
13440
Оборот за кредитом:
1175
17833
1800
37600
3200
<u>48960</u>
110568

Вихідне сальдо – 107401 грн.

Наступного дня при звірці було виявлено такі помилки:

- сума 17833 грн, що пройшла по кредиту, не належить клієнтові (а рахунку № 2600 КО7);
- по кредиту не пройшла сума 19000 грн (рахунок платника № 2600 КО3);
- по кредиту пройшла сума 320 грн, а повинна була бути 3200 грн (рахунок платника № 2600 КО2);
- по дебету сума 9360 грн. Не належить клієнтові.
- по дебету пройшла сума 1438 грн, а повинна була бути 14380 грн.

Завдання 6

Банком за звітний період проведено операції:

- Від Івченка В. А. прийнято готівкою 1700 грн на ощадний вклад.
- Придбано облігації Державної внутрішньої позики на суму 14000 грн (номінальна вартість).
- За оголошенням на внесок готівкою прийнято від ТОВ “Роксолана” виторг – 125 000 грн за реалізацію товару в магазині.

4. ТОВ “Соломія” з поточного рахунка сплатило банку відсотки за наданий кредит у сумі 1050 грн.
5. Банком надано кредит овернайт іншому банку на суму 1 300 000 грн.

Зробити (письмово) аналіз кожної господарської операції і визначити її вплив на фінансову позицію банку.

Результати аналізу записати бухгалтерськими проведеннями.

Надати економіко-правову характеристику бухгалтерських рахунків, які застосовані для реєстрації наслідків за кожною банківською операцією.

Завдання 7

Визначити валюту балансу, якщо за станом на 01.01.06 одержано таку інформацію по статтях річного балансового звіту банку:

Стаття балансу	За 2005 р., тис. грн.	За 2006 р., тис. грн.
Кошти та залишки в НБУ	10310	13000
Кошти інших банків	14445	27745
Кошти клієнтів	54395	57425
Капіталізовані дивіденди	0	2740
Кредити та заборгованість клієнтів	32310	34830
Резерви	3080	3150
Кошти в інших банках	17485	25210
Статутний капітал	21000	21000
Цінні папери на продаж	1170	3840
Боргові цінні папери, емітовані банком	1690	0
Результати переоцінки	7950	7950
Основні засоби та нематеріальні активи	26140	23635
Нараховані витрати до сплати	720	560
Нараховані доходи до отримання	4745	7460
Інші активи	17840	20020
Інші зобов'язання	240	265
Нерозподілений прибуток	6480	7160

Використовуючи наведені дані, розрахувати власний капітал банку; величину дохідних, високоліквідних активів та значення неробочих активів; зробити відповідні висновки щодо зміни обсягу зобов'язань банку та їх структури.

Завдання 8

Річний звіт про фінансові результати банку містить таку інформацію за станом на кінець дня 31 грудня:

Стаття звіту	2004 р., тис. грн.	2005 р., тис. грн.	2006 р., тис. грн.
Процентний дохід	8640	8330	9300
Комісійний дохід	5705	6690	6560
Чистий торговельний дохід	1810	895	1285
Інший операційний дохід	245	315	290
Процентні витрати	6920	6860	7685
Комісійні витрати	1855	1975	2230
Загальноадміністративні витрати	5140	4280	4800
Витрати на персонал	1645	1655	1620
Витрати на безнадійні та сумнівні борги	125	90	115
Податок на прибуток	165	185	140

Використовуючи наведені дані:

1. Розрахувати чистий процентний, комісійний та операційний дохід.
2. Визначити прибуток від операцій.
3. Зробити висновки щодо тенденції зміни чистого прибутку (збитку) банку за три роки.

Для розв'язання задачі може бути використана фінансова звітність конкретних банків.

Література [1; 4; 12; 21; 37–49; 60]

Тема 3. Особливості застосування методу бухгалтерського обліку в комерційному банку

Метод бухгалтерського обліку. Поняття методу бухгалтерського обліку. Елементи (способи, прийоми) методу бухгалтерського обліку: документація та інвентаризація, оцінка та калькуляція, система рахунків та подвійний запис, баланс та звітність. Взаємозв'язок елементів методу бухгалтерського обліку.

Рахунки бухгалтерського обліку: поняття, значення, будова та класифікація. Рахунки як елементи методу бухгалтерського обліку. Дебет та кредит. Залишок та оборот. Порядок визначення залишку. Активні та пасивні рахунки. Подвійний запис: поняття та значення. Подвійний запис як елемент методу бухгалтерського обліку. Корес-

понденція рахунків. Бухгалтерський запис. Порядок складання бухгалтерського запису. Прості та складні записи.

Синтетичний та аналітичний облік. Синтетичні та аналітичні рахунки та субрахунки. Взаємозв'язок синтетичних та аналітичних рахунків.

Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку. Оборотні відомості по аналітичних рахунках, шахові оборотні відомості, сальдові відомості.

Взаємозв'язок рахунків з балансом. Хронологічний та систематичний облік.

Контрольне значення оборотних відомостей.

Документація: поняття та значення. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку. Поняття документа. Вимоги до складання документів. Класифікація документів. Документообіг, його значення. Поняття документообігу. Етапи документообігу. Облікові реєстри та техніка облікової реєстрації. Поняття “облікові реєстри”. Класифікація облікових реєстрів. Помилки в бухгалтерських записах. Види помилок. Способи виявлення та виправлення помилок: пунктування, коректування, “червоне сторно”, додаткові проводки. Інвентаризація: поняття та значення. Інвентаризація як елемент методу бухгалтерського обліку. Види інвентаризації. Порядок організації та проведення інвентаризації. Відображення результатів інвентаризації в обліку. Порядок перевірки, обробки та зберігання документів. Формування бухгалтерського обліку. Порядок відображення в обліку результатів інвентаризації.

Питання для самостійного опрацювання

1. Поетапна побудова технології бухгалтерського обліку.
2. Фази циклу опрацювання облікової банківської інформації.
3. Способи технології облікового процесу.
4. Поняття облікової номенклатури.
5. Структура облікової інформації.
6. Облікові номенклатури первинного, поточного і підсумкового обліку.
7. Методика вибору технології відображення та носіїв облікової інформації.
8. Організація відображення інформації первинного, поточного і підсумкового обліку.

9. Організація забезпечення формами паперових носіїв, зберігання і облік.
10. Поняття і стадії документообігу.
11. Документообіг за банківськими операціями.
12. Організація руху облікової інформації та її матеріальних носіїв.
13. Організація діловодства.

Теми рефератів

1. Організація облікових номенклатур та носіїв облікової інформації.
2. Організація документообороту і діловодства.
3. Організація технічного оформлення і забезпечення бухгалтерського обліку.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Скласти перелік файлів та форм зовнішньої поточної звітності з обраної ділянки обліку за такою формою:

Номер файла	Назва файла	Періодичність	Назва форми	Номер форми	Спосіб подання та адреса подання
1	2	3	4	5	6

Завдання 2

Скласти графік руху одного первинного документа за обраною ділянкою обліку. Графік руху первинного документа складається у вигляді таблиці:

Зміст робіт на складання, переміщення та обробку документа	Термін складання та переміщення документа	Місце складання або обробки	Відповідальна особа	Термін обробки документа (хв.)
1	2	3	4	5

Література [1; 4; 12; 21; 37–49]

Тема 4. Баланс банку і принципи його побудови

Бухгалтерський баланс: поняття, значення та побудова. Бухгалтерський баланс як елемент методу бухгалтерського обліку, як форма звітності, як двостороння таблиця, як рівність підсумків активу і па-

сиву балансу. Аналітичні можливості балансу. Актив і пасив балансу. Взаємозв'язок та рівність активу і пасиву балансу.

Структура балансу. Характеристика та оцінка статей балансу.

Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями. Типи змін та їх характеристика. Вплив змін на структуру та валюту балансу. Відмінності в побудові та структурі балансу в різних країнах світу. Класифікація балансу.

Питання для самостійного опрацювання

1. Види балансів, що формуються комерційними банками.
2. Типи господарських операцій банку, що впливають на структуру та зміст балансу.

Тема реферату

Структура балансу комерційного банку залежно від терміну його формування.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Класифікувати об'єкти на засоби, зобов'язання, капітал.

Об'єкти бухгалтерського обліку

Показник	Сума, грн.	Актив	Капітал	Зобов'язання
1	2	3	4	5
Кошти на рахунках НОСТРО	100000			
Будівлі та споруди	360000			
Іноземна валюта в касі банку	60000			
Зобов'язання банку перед Пенсійним фондом	10000			
Депозитні рахунки клієнтів	700000			
Загальні резерви	100000			
Дебіторська заборгованість за податками	74000			
Резервні фонди	34000			
Прибуток	204000			
Поточні рахунки фізичних осіб	785000			
Невиплачені перекази з-за кордону	34000			

1	2	3	4	5
Кошти інших банків в нашому банку	59000			
Депозити інших банків	170000			
Короткострокові кредити, надані на експортно-імпортні операції	517000			
Одержані міжбанківські кредити	300000			
Програмне забезпечення	200000			
МШП	30000			
Господарські матеріали	10000			
Статутний капітал	7500000			
Споживчі кредити	20000			
Нараховані доходи за наданими кредитами	10000			
Автомобіль	100000			
Зобов'язання банку щодо оплати праці	20000			
Кошти, отримані в НБУ за операціями РЕПО	100000			
Дорожні чеки в касі банку	35000			
Кредити, надані фізичним особам на ремонт будинків	10000			
Поточні рахунки фізичних осіб	100000			
Кредиторська заборгованість за прийняті платежі	100000			
Готівка в касі банку	100000			
Короткострокові кредити фізичних осіб	100000			
Кредити, що надані юридичним особам на поточні потреби	355000			

Завдання 2

Скласти денний баланс комерційного банку за наведеними даними.

Залишки на балансових рахунках комерційного банку "Мрія" станом на 14.05.03 (тис. грн.):

- 1) банкноти і монети в касі банку – 389,46;
- 2) дорожні чеки в касі банку – 32,84;
- 3) кореспондентський рахунок у НБУ – 287,77;
- 4) короткострокові кредити, отримані через аукціон від НБУ – 3000,00;

- 5) облігації внутрішньої державної позики, що рефінансуються НБУ, у портфелі банку на продаж — 14764,20;
- 6) кореспондентські рахунки, відкриті в інших банках — 5762,89;
- 7) кредити овернайт, надані іншим банкам — 4000,00;
- 8) інші короткострокові кредити, надані іншим банкам — 9003,86;
- 9) кореспондентські рахунки інших банків — 4586,79;
- 10) кредити овернайт, отримані від інших банків — 1450,65;
- 11) інші короткострокові кредити, отримані від інших банків — 10382,90;
- 12) інша дебіторська заборгованість за операціями з банками — 100,17;
- 13) інша кредиторська заборгованість з банками — 1287,00;
- 14) інші короткострокові кредити в поточну діяльність, надані суб'єктам господарської діяльності — 2344,89;
- 15) пролонгована заборгованість за іншими кредитами в поточну діяльність, що надані суб'єктам господарської діяльності — 105,70;
- 16) нараховані доходи за іншими кредитами в поточну діяльність, надані суб'єктам господарської діяльності — 29,19;
- 17) сумнівна заборгованість за іншими кредитами в поточну діяльність, надані суб'єктам господарської діяльності — 297,00;
- 18) інші короткострокові кредити, надані фізичним особам на поточні потреби — 66,88;
- 19) резерви під нестандартну заборгованість за кредитами, що надані клієнтам — 158,37;
- 20) поточні рахунки суб'єктів господарської діяльності — 5473,22;
- 21) короткострокові депозити суб'єктів господарської діяльності — 2096,00;
- 22) нараховані витрати за строковими коштами суб'єктів господарської діяльності — 1,54;
- 23) поточні рахунки фізичних осіб — 65,00;
- 24) нараховані витрати за коштами до запитання фізичних осіб — 0,47;
- 25) господарські матеріали на складі — 17,55;
- 26) доходи майбутніх періодів — 5,52;
- 27) заборгованість працівників банку на відрядження — 0,41;
- 28) нематеріальні активи — 62,42;
- 29) операційні основні засоби — 1001,72;
- 30) знос операційних основних засобів — 148,96;

- 31) зареєстрований статут капіталу банку — 7500,00;
- 32) загальні резерви — 208,00;
- 33) прибуток або збиток минулого року, що очікує затвердження — 1902,53;
- 34) процентні доходи за кредитами суб'єктам господарської діяльності за експортно-імпортними операціями — 37,82;
- 35) процентні доходи за іншими кредитами суб'єктам господарської діяльності в поточну діяльність — 130,62;
- 36) процентні доходи за кредитами фізичним особам на поточні потреби — 27,68;
- 37) комісійні доходи від розрахунково-касового обслуговування клієнтів — 12,58;
- 38) процентні витрати за коштами до запитання суб'єктів господарської діяльності — 0,81;
- 39) процентні витрати за коштами до запитання фізичних осіб — 3,10;
- 40) основна і додаткова заробітна плата — 20,39;
- 41) витрати на комунальні послуги — 8,21;
- 42) витрати на інші системи банківського зв'язку — 3,03;
- 43) зобов'язання з кредитування, надані банкам — 7177,80;
- 44) зобов'язання з кредитування, отримані від банків — 11833,55;
- 45) інші зобов'язання з кредитування, які надані клієнтам — 2344,89;
- 46) застава, за якої предмет застави залишається у заставника — 4000,00;
- 47) розрахункові документи, не сплачені в строк через відсутність коштів у платників — 2,11;
- 48) інші цінності та документи — 0,16;
- 49) контрахунки для рахунків розділів 90 — 95 — 6310,86 (А);
- 50) контрахунки для рахунків розділів 96 — 98 — 2,27 (П).

Література [1; 4; 12; 21; 37–49]

Тема 5. Система бухгалтерського обліку в комерційних банках

Поняття облікових реєстрів, їх призначення та класифікація. Правила ведення облікових реєстрів. Спосіб виправлення помилок в облікових реєстрах. Поняття про форми бухгалтерського обліку. Журнальна форма обліку. Машинні форми бухгалтерського обліку. Загальна характеристика інших форм бухгалтерського обліку. Ме-

моріальна форма обліку, особливості застосування в комерційних банках. Напрямки вдосконалення бухгалтерських систем у банках.

Питання для самостійного опрацювання

1. Вимоги до форм обліку.
2. Способи виявлення та виправлення помилок в облікових регістрах.

Теми рефератів

1. Характеристика меморіально-ордерної форми обліку.
2. Характеристика журнально-ордерної форми обліку.
3. Характеристика автоматизованої форми обліку.
4. Напрями вдосконалення бухгалтерських систем у банках.

Практичні завдання для самостійної роботи

1. Скласти схему бухгалтерського обліку за меморіально-ордерною формою рахівництва.
2. Скласти схему бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою рахівництва.
3. Скласти схему бухгалтерського обліку за автоматизованою формою рахівництва.

Література [1; 4; 12; 21; 37–49]

Змістовий модуль II. Бухгалтерський облік та аналіз діяльності комерційного банку

Тема 6. Організація бухгалтерського обліку в банках

Сутність та значення банківського обліку. Фінансовий та управлінський облік діяльності банку. Завдання бухгалтерського обліку. Національний банк України — головний методологічний центр організації банківської справи в державі.

Визначення предмета бухгалтерського обліку в комерційному банку.

Об'єкти бухгалтерського обліку. Господарські засоби банків та їх розміщення. Джерела утворення (ресурси) господарських засобів комерційних банків.

Склад і класифікація об'єктів бухгалтерського обліку.

Структура комерційного банку. Обліково-аналітична служба банку. Бухгалтерія та її функції. Документація банківських операцій. Касові та розрахункові документи. Меморіальні та інші первинні документи банку. Документообіг.

Питання для самостійного опрацювання

1. Принципи організації бухгалтерського обліку.
2. Методичні й технічні прийоми організації бухгалтерського обліку.
3. Організаційні регламенти з обліку.
4. Методика розроблення положення про відділ.
5. Методика розроблення посадових інструкцій.
6. Особливості розроблення графіків, інструкцій, інших документів.
7. Порядок організації проведення інвентаризації в банках.
8. Порядок застосування в обліку принципу нарахування доходів та витрат.
9. Організація робочого дня та документообігу в банках.
10. Організація аналітичного і синтетичного обліку.

Теми рефератів

1. Організація бухгалтерського обліку в системі управління господарством.
2. Предмет і об'єкти організації бухгалтерського обліку.
3. Нормативно-законодавче регулювання організації бухгалтерського обліку в комерційних банках України.
4. Організаційне забезпечення обліку.
5. Організація обліково-операційної роботи в банках України.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Скласти перелік загальних нормативних документів з організації бухгалтерського обліку в банках. Форма переліку така:

Нормативний документ	Номер	Ким і коли затверджено	Розділи	Короткий зміст основних положень
1	2	3	4	5

Завдання 2

Скласти положення про обліково-операційне управління банку. У положенні слід виділити загальні питання, що регламентують діяльність управління, вказати функції, визначити зміст і обсяги робіт, що виконуються, права працівників цього підрозділу та їх відповідальність, інформаційні взаємовідносини з працівниками інших підрозділів банку.

Завдання 3

Скласти наказ про проведення річної інвентаризації в банку.

У наведеному переліку виявити пункти, що стосуються мети інвентаризації:

- виявлення фактичної наявності активів;
- виявлення пошкоджених та непотрібних цінностей;
- перевірка правил та умов зберігання грошових коштів і цінностей;
- перевірка витрат на придбання товарно-матеріальних цінностей;
- перевірка реальності оцінки активів і зобов'язань;
- контроль за зберіганням грошових коштів і матеріальних цінностей.

Визначити завдання, які слід вирішити під час інвентаризації об'єктів, указаних у таблиці.

№ пор.	Об'єкт інвентаризації	Що слід виявляти
1		
2		
3		

Завдання 4

Чергова перевірка стану обліково-операційної роботи виявила такі факти. Документи за прибутковими касовими операціями (додаток до виписок з особових рахунків) не завірялися відбитком штампу банку. Допущений випадок виплати готівки за чеком № 12 від 19.01 поточного року на суму 5600 грн, який виписано на ім'я головного бухгалтера МП "Ліра" (картка зразків підписів і відбитку печатки клієнта містить напис, що іншої особи на отримання готівки в штабі МП "Ліра" не має). На звороті грошового чека № 33 від 25.01. на суму 3809 грн не вказано призначення суми (власник рахунка — Служба

безпеки України). На грошових чеках № 51, 57, 60 від 02.02. дані про призначення платежу не засвідчені підписом чекодавця.

Скласти довідку за результатами перевірки стану обліково-операційної роботи банку.

Завдання 5

Скласти картку зразків підписів посадових осіб банку, які мають право підпису на розрахунково-грошових документах.

Зразки підписів посадових осіб банку, які мають право підпису на розрахунково-грошових документах

№ пор.	Прізвище, ім'я, по батькові	Назва посади	Зразок підпису
1	2	3	4

Література [1; 4; 12; 21; 37–49]

Тема 7. Облік та аналіз капіталу комерційного банку

Характеристика капіталу комерційного банку як залишкового інтересу банку в активах за винятком зобов'язань.

Структура балансових рахунків класу 5 Плану рахунків “Капітал банку”.

Порядок обліку операцій по формуванню статутного фонду до реєстрації комерційного банку за тимчасовим рахунком у регіональному управлінні Національного банку. Облік сум несплаченого зареєстрованого статутного капіталу банку, облік операцій щодо розрахунків з акціонерами за сплаченим статутним фондом. Бухгалтерський облік емісійних різниць у процесі первинного розміщення акцій.

Облік операцій з викупу банком акцій власної емісії та їх подальшої реалізації.

Бухгалтерський облік операцій, пов'язаних із нарахуванням дивідендів та розрахунками з акціонерами (засновниками). Відображення в системі рахунків бухгалтерського обліку фінансового результату поточного року та його розподілу. Облік операцій з формування фондів комерційного банку за рахунок нерозподіленого прибутку.

Аналіз власного капіталу банку: статутного, резервного, нерозподіленого прибутку, субординованого капіталу. Нормативи банківського

капіталу. Оцінка доданої вартості та мультиплікатора капіталу. Рейтингові оцінки капіталу.

Питання для самостійного опрацювання

1. Аналіз резервного капіталу, спеціальних фондів і резервів.
2. Аналіз нерозподіленого прибутку як складової власного капіталу.
3. Аналіз субординованого капіталу.
4. Облік субординованого боргу банку та інших статей додаткового капіталу банку.

Теми рефератів

1. Критичний аналіз методики оцінювання регулятивного капіталу.
2. Принципи створення субординованого капіталу і методика його аналізу.
3. Коефіцієнтний аналіз достатності власного капіталу.
4. Переоцінка та гібридні (борг, капітал) інструменти, яким властиві ознаки власного капіталу.
5. Методи оцінювання власного капіталу.
6. Стратегічний аналіз капіталу банку.
7. Методика аналізу впливу фінансового лівериджу на прибутковість власного капіталу.
8. Особливості формування капіталу банку залежно від його організаційної форми.
9. Облік операцій по формуванню статутного капіталу банку.
10. Поняття субординованого боргу та особливості його обліку.
11. Порядок бухгалтерського обліку дивідендів.
12. Облік формування результату звітного року та розподіл прибутку банку.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Скласти бухгалтерські проведення за господарськими операціями банку “Новий”, коли відомо, що оголошений статутний капітал банком складається з 3800000 акцій номінальною вартістю 5 грн за акцію.

1. При реєстрації статутного капіталу із загального обсягу статутного капіталу сплачено 5700000 грн, з них 1500000 – готівкою, решта в безготівковій формі.

2. Отримано кошти після реєстрації статутного капіталу (400000 простих акцій реалізовано по 12 грн за акцію; 600000 простих акцій по 7,5 грн за акцію; решта за номінальною вартістю).
3. Через два роки банк викупив 80000 власних простих акцій, що перебували в обігу за номінальною вартістю у юридичної особи — клієнта банку і 43000 власних простих акцій за ціною 9 грн за акцію — у фізичних осіб.
4. Після 6 місяців діяльності банк реалізував 18000 акцій, що були куплені у клієнта банку, фізичним особам за ціною 13 грн. за акцію, оплата через касу банку.

Завдання 2

За результатами минулого року комерційним банком було оголошено дивіденди на суму 95000 грн. З нарахованої суми було проведено утримання податку на дивіденди. Частину нарахованих дивідендів було виплачено готівкою — 25000 грн, решта — перерахована на поточні рахунки акціонерів банку. За рішенням зборів акціонерів частину нарахованих дивідендів направлено на капіталізацію — 20000 грн. За наведеними операціями скласти бухгалтерські проведення.

Завдання 3

АКБ “Авізо” здійснено операції (у грн.):

1. Зареєстрований статутний капітал, несплачена частка якого — 10000000 грн, сплачена частка — 5000000 грн.
2. Продані акції фізичним особам за номіналом:
 - а) за готівку — 10000 грн;
 - б) перерахуванням з вкладів “до запитання” — 5000 грн;
 - в) з короткострокових депозитів — 10000 грн;
3. Продані акції юридичним особам:
 - а) клієнтам банку (100 акцій номіналом 1000 грн. за акцію) — 120000 грн;
 - б) клієнтам іншого банку (50 акцій за номіналом 1000 грн. за акцію) — 60000 грн.
4. Видані сертифікати акції — 28 грн.
5. Нарахований фонд дивідендів для сплати акціонерам — 250000 грн.
6. Фізичні особи капіталізують доходи за акціями — 50000 грн.
7. Нарахований податок на дивіденди фізичних осіб — 4500 грн.
8. Виплачені дивіденди фізичним особам готівкою — 25500 грн.

9. Нарахований податок на дивіденди юридичних осіб — 5100 грн.
10. Виплачені дивіденди юридичним особам — 164900 грн.
11. Викуплені акції у своїх акціонерів юридичних осіб номіналом — 10000 грн.
12. Продані акції, викуплені раніше, юридичним особам — клієнтам інших банків (номінал 10000 грн.) — 10200 грн.

Скласти бухгалтерські проводки.

Визначити документи первинного обліку.

Оформити документи первинного бухгалтерського обліку за операціями.

Скласти аналітичні рахунки акціонерів за операціями 2а, 3а.

Завдання 4

За даними операціями скласти бухгалтерські проведення, оформивши їх у Журналі реєстрації господарських операцій.

Умова:

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн.
1	2	3
1	Зареєстровано акціонерний банк Сума акціонерного капіталу Фактично внесено акціонерами Сума несплаченого капіталу	100000 80000 20000
2	Куплено акціонерами у рахунок несплаченого капіталу на дату реєстрації акцій на суму	10000
3	Для подальшого формування статутного капіталу банк реалізує власні акції за ціною вищою номінальної вартості на 10 %. Номінальна вартість акцій становила а) продано 10 акцій фізичним особам за готівку б) продано 40 акцій іногороднім акціонерам	200 ? ?
4	Банком викуплено акції у акціонерів для перепродажу за ціною (за 1 акцію) а) викуплено у населення 10 акцій за готівку б) викуплено у акціонерів банку 40 акцій	200 ? ?
5	Продано викуплених 40 акцій іногороднім акціонерам, ринкова вартість 1 акції	25
6	Продано викуплених 10 акцій фізичним особам за готівку, ринкова вартість 1 акції	195

1	2	3
7	Банк викупив акції в акціонерів для анулювання з метою зменшення статутного капіталу (номінальна вартість акцій) а) викуплено у фізичних осіб за готівку 10 акцій за ціною б) викуплено у іногородніх акціонерів 10 акцій за ціною	200 205 195
8	Викуплені акції анульовано	?
9	За поточний рік банком отримано прибуток	48000
10	10.01. наступного року банком виявлено незареєстрований дохід за минулий рік. Це проценти за кредит, який видано в грудні минулого року в сумі	400
11	12.01. наступного року банком виявлено незареєстровані витрати за минулий рік за послуги, отримані банком, на суму	200
12	За результатами року і за рішенням зборів акціонерів виділено на виплату дивідендів акціонерам: - заводу “Аврора” - заводу “Машбуд” - СП “Равіолі” - ВАТ “Промінь”	100000 25000 25000 25000 25000
13	Виплачено ВАТ “Промінь” суму нарахованих дивідендів за акціями банку	?
14	Акціонеру Петренку А. В. виплачено нараховані дивіденди готівкою в сумі	300
15	Акціонеру Василенку П. І. нараховано дивіденди і зараховано на вклад у сумі	200

Завдання 5

Скласти бухгалтерські проведення за господарськими операціями банку “Новий”, коли відомо, що оголошений статутний капітал банком складається з 400000 акцій номінальною вартістю 25 грн. за акцію.

1. При реєстрації статутного капіталу із загального обсягу статутного капіталу сплачено 7005000 грн, з них 100000 — готівкою, решта в безготівковій формі.
2. Отримано кошти після реєстрації статутного капіталу (40000 простих акцій реалізовано по 29 грн за акцію; 60000 простих акцій — по 30 грн за акцію; решта — за номінальною вартістю).
3. Через два роки банк викупив 8000 власних простих акцій, що перебували в обігу за номінальною вартістю, у юридичної особи — клієнта банку і 4300 власних простих акцій за ціною 29 грн за акцію — у фізичних осіб.

4. Після 6 місяців діяльності банк реалізував 1200 акцій, що було куплено у клієнта банку, фізичним особам за ціною 33,4 грн. за акцію, виплата через касу банку.

Завдання 6

Норматив адекватності регулятивного капіталу відображає здатність банку своєчасно і в повному обсязі розрахуватись за своїми зобов'язаннями. Чим більше значення показника адекватності регулятивного капіталу, тим більша частка ризику, що її беруть на себе власники банку, і навпаки. Місцевий кооперативний банк отримав ліцензію на здійснення банківських операцій 01.03.05 і має таку інформацію для розрахунку показників адекватності регулятивного капіталу:

Показник	01.01.2005 р.	01.07.2005 р.	01.01.2006 р.	01.07.2006 р.
1. Регулятивний капітал банку, млн. грн.	5,72	5,8	6,7	6,7
2. Активи банку, зважені за ступенем ризику, млн. грн.	35,8	53,4	70,3	83,7
3. Створені резерви за активними операціями, млн. грн.	1,4		2,2	
4. Адекватність регулятивного капіталу, %				

Здійснити аналіз динаміки показника адекватності регулятивного капіталу даного банку, порівняти з нормативом НБУ на кожну дату.

Як вплине на динаміку розрахованого показника величина зміни обсягів:

а) інвестицій у капітал інших банків у розмірі 10 % і більше статутного фонду;

б) коштів, що вкладені в інші банки на умовах субординованого банку?

Зробити висновки щодо відповідності нормативам НБУ.

Завдання 7

Адекватність основного капіталу встановлюється з метою визначення спроможності банку захистити кредиторів і вкладників від непередбачених збитків, яких може зазнати банк у процесі своєї діяльності залежно від розміру різноманітних ризиків.

Місцевий кооперативний банк, який здійснює банківські операції протягом двох років, характеризується такими даними для розрахунку адекватності основного капіталу:

Показник	01.01.2006 р.	01.06.2006 р.	01.09.2006 р.	01.01.2007 р.
1. Основний капітал банку, млн. грн.	10,5	10,5	10,5	12,5
2. Загальні активи, млн. грн.	175,0	269,0	250,0	312,5
3. Створені резерви за активними операціями банку, млн. грн.	18,0	12,6	8,4	10,2
4. Адекватність основного капіталу, %				
5. Норматив НБУ, % (не менше)	4	4	4	4

Здійснити аналіз показників адекватності основного капіталу у динаміці, порівняти з нормативом НБУ.

Як вплине на показник адекватності основного капіталу динаміка зміни обсягів:

а) капітальних вкладень банку в нематеріальні активи та збитки минулих років;

б) неамортизованого дисконту за цінними паперами та зносу основних засобів?

Зробити відповідні висновки.

Завдання 8

Розрахувати коефіцієнти надійності, достатності капіталу, фінансового важеля, захищеності власного капіталу.

Зробити їх аналіз та відповідні висновки, використовуючи таку інформацію:

Показник	I період	II період	Відхилення, %
1. Капітал, тис. грн.	150 000	155 000	
2. Зобов'язання, тис. грн.	510 000	615 000	
3. Капіталізовані активи, тис. грн.	30 000	32 000	

Завдання 9

За наведеними даними (за особовими рахунками) акціонерів зробити структурний аналіз складу статутного фонду.

Показник (група пайовиків за формами власності)	2005 р.		2006 р.		Відхилення, %	
	грн.	%	грн.	%	грн.	%
1. Підприємства з державною формою власності	5200		7320			
2. Кооперативні підприємства	1400		1400			
3. Підприємства зі змішаною формою власності	2800		3100			
4. Приватні підприємства	8400		8580			
5. Фізичні особи	13500		15200			
Усього		100		100		

Література [1; 3; 30; 36; 37–48]

Тема 8. Облік та аналіз розрахункових операцій банку

Основні нормативні документи, що регламентують безготівкові розрахунки в народному господарстві.

Форми розрахункових документів для проведення безготівкових розрахунків України, порядок їх оформлення та приймання установами банків до виконання. Проведення розрахунків у системі електронних платежів “клієнт – банк”. Облік із застосуванням платіжних доручень. Розрахунки гарантованими дорученнями, платіжними вимогами-дорученнями, чеками, акредитивами.

Порядок здійснення розрахунків векселями. Розрахунки у разі заліку взаємної заборгованості. Розрахунки платіжними вимогами без акцепту платників та безспірне списання (стягнення) коштів.

Предмет угоди між банком та клієнтом на здійснення розрахунково-касового обслуговування.

Особливості обліку безготівкових розрахунків у системі електронних міжбанківських розрахунків (система електронних платежів – СЕП). Бухгалтерські операції, що здійснюються під час обліку та контролю міжбанківських розрахунків.

Аналіз розрахунково-касового обслуговування клієнтів у національній валюті. Аналіз конкурентоспроможності банку щодо розрахунково-касового обслуговування клієнтів. Аналіз операцій із банківськими платіжними картками. Аналіз нетрадиційних банківських послуг.

Питання для самостійного опрацювання

1. Відкриття і ведення рахунків клієнтів у національній валюті.
2. Облік операцій при розрахунках платіжними вимогами — дорученнями, платіжними вимогами.
3. Облік розрахунків клієнтів з використанням платіжних карток.
4. Облік розрахунків з використанням векселів.
5. Аналіз конкурентоспроможності банківських послуг конкретних банків.
6. Визначення чинників, що обумовлюють отримання банком додаткових джерел доходів від надання послуг клієнтам.

Теми рефератів

1. Основні правила обліку безготівкових розрахунків між клієнтами в межах одного банку і між банками.
2. Особливості обліку операцій з використанням платіжних карток в банках України.
3. Облік розрахунків з використанням векселів.
4. Облік розрахунків при використанні різних форм платіжних інструментів.
5. Діяльність банків на картковому ринку.
6. Конкурентна позиція банку на ринку платіжних карток.
7. Аналіз якості карткового портфеля банку.
8. Шляхи забезпечення дохідності операцій банку з платіжними картками.
9. Аналіз ефективності банкоматної мережі банку.
10. Фінансова модель зарплатного проекту на основі платіжних карток.
11. Проблеми розвитку розрахунково-касового обслуговування.
12. Методологічні засади проведення традиційних банківських послуг.
13. Аналіз конкурентоспроможності банку на ринку банківських послуг.
14. Аналіз фінансових результатів щодо надання банківських послуг.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

2 вересня ц. р. в комерційному банку “Новий” відкрито поточний рахунок у національній валюті ТОВ “Ліра” (код згідно з реєстрацією контрагентів – 21017) в сумі 10000 грн.

Відповідно до укладеного договору на розрахунково-касове обслуговування № 21 плата за розрахунково-касове обслуговування стягається 30 числа кожного місяця в розмірі 0,1 % від суми опрацьованих документів та 1 % від суми виданої готівки.

Плата за користування вільними коштами клієнта здійснюється щомісячно в розмірі 3 % річних.

У вересні за поточним рахунком ТОВ “Ліра” виконано такі операції:

- 10.09. зараховано від іногороднього клієнта – 2000 грн;
- 15.09. інкасовано готівку ТОВ “Ліра” – 6000 грн (при перерахуванні готівки в інкасаторській сумці виявлено надлишок 10 грн.);
- 23.09. видано ТОВ “Ліра” на відрядження – 300 грн;
- 23.09. перераховано на короткостроковий депозит – 5000 грн. Строком на 3 місяці (18 % річних з оплатою по закінченні строку депозиту; метод нарахування відсотків – факт /факт);
- 30.09 списано комісію за розрахунково-касове обслуговування – ... ;
- 30.09. зараховано відсотки по коштах до запитання –

Визначити номер особового рахунку клієнта.

Скласти бухгалтерські проведення.

Здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 2

За змістом господарських операцій, проведених банком “Довіра” 09.11. ц. р. за поточним рахунком ТОВ “Любава” скласти бухгалтерські проведення, знайти залишок на кінець дня (залишок за рахунком на початок дня – 12000 грн).

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн.
1	Надійшли кошти за реалізовану продукцію від ТзОВ "Ротор", що є клієнтом іншого банку	15 000
2	Надано кредит ТОВ "Любава" під 21,5 % річних строком на 6 місяців для купівлі сировини	7 100
3	За платіжним дорученням поповнено ліміт лімітно-чекової книжки ТОВ "Любава"	9 875
4	Поступив реєстр чеків від постачальника ВАТ "Світоч" для оплати (оплата з каси банку)	3 280
5	До рахунку пред'явлено грошовий чек ТОВ "Любава" на виплату заробітної плати	6 056
6	Від іногороднього платника ВАТ "Ясен" поступив платіж за продукцію, безготівково	58 300
7	Зроблено перерахунок на строковий депозитний рахунок під 22 % річних у цьому ж банку з поточного рахунку ТОВ "Любава"	20 000

Завдання 3

Скласти бухгалтерські проведення й зробити записи в особовому рахунку клієнта.

Умова:

Залишок на поточному рахунку СП "Равіолі Лтд" № 2600к4012050 на 05.04.200 _ р. становив 8800 грн.

Протягом дня до рахунку подані такі документи:

- платіжне доручення на попередню оплату постачальнику за підготовлений до відвантаження товар (постачальник обслуговується в цьому ж банку) – 700 грн;
- платіжне доручення на оплату за отриманий від постачальника і оприбуткований товар (постачальник іногородній) – 2500 грн;
- термінове зобов'язання на одержання позички для відкриття акредитива (в банку покупця) – 1000 грн;
- платіжне доручення на перерахування заборгованості з відрахувань в Пенсійний фонд – 200 грн;
- платіжне доручення на оплату кредиторської заборгованості за послуги (партнер іногородній) – 300 грн.

Завдання 4

Вказати, скільки примірників платіжного доручення повинен заповнити клієнт і як вони будуть використані. Скласти бухгалтерські проведення.

Умова:

Виробниче об'єднання “Весна” 07.04.200 _ р. подало в АКБ “Київ” платіжне доручення № 131 на суму 3700 грн на перерахування коштів гуртовій базі “Текстильторг” (поточний рахунок в тому ж банку) за одержаний 06.04.200 _ р. товар відповідно до угоди № 78 від 12.12.200 _ р. Платіжне доручення оплачено в той же день.

Завдання 5

Визначити, якими банківськими документами слід оформити вказані операції. Скласти бухгалтерські проведення за даними операціями.

Умова:

В установі банку “Київ” за поточний день було проведено наступні операції:

- з рахунку ВО “Весна” видано з каси за грошовим чеком готівку на заробітну плату в сумі 209900 грн (сума нарахованої заробітної плати – 230000 грн);
- проведено платіжне доручення на перерахування ВО “Весна” податку з доходів фізичних осіб в сумі 8560 грн;
- проведено платіжні доручення на перерахування ВО “Весна” відрахувань від заробітної плати (суми відрахувань визначити самостійно) – ... ;
- списано з поточного рахунку ВО “Весна” оплату банку за розрахунково-касові послуги в сумі 50 грн.

Завдання 6

Операції відобразити бухгалтерськими проведеннями на балансових і позабалансових рахунках.

Умова:

За заявою СП “Равіолі Лтд” 14.04.200 _ р. АКБ “Київ” видав чекову книжку на суму 40000 грн для розрахунків за товари і послуги (на 5 чеків) (вартість чекової книжки 10 грн).

СП “Равіолі Лтд” за отриманий товар передало в оплату чеки СП “Мрія Лтд”:

- 17 квітня на суму 3000 грн;
- 18 квітня на суму 5000 грн;
- 21 квітня на суму 12000 грн;
- 24 квітня на суму 14000 грн.

СП “Мрія Лтд” 25 квітня 200_р. подало в той же банк реєстр чеків СП “Равіолі Лтд” з товарно-транспортними документами на суму 34000 грн.

Завдання 7

Назвати вид, кількість і призначення документів, що отримані банком постачальника. Скласти бухгалтерські проведення по відкриттю акредитива в обох банках та по оплаті товарно-транспортних документів, поданих постачальником.

Умова:

Відповідно до угоди про постачання розрахунки між СП “Равіолі Лтд” і АТ “Кармен” будуть здійснюватись у формі акредитиву. Підприємства обслуговуються відповідно АКБ “Львів” і ЛОД АК Укрсоцбанку. СП “Равіолі Лтд” 27 квітня 200_р. звернулось з заявою у свій банк про відкриття покритого акредитива в банку постачальника на суму 150000 грн. терміном на 25 днів. Кошти акредитиву надійшли в ЛОД АК Укрсоцбанку 29 квітня 200_року. АТ “Кармен” 30 квітня 200_р. відвантажило товар покупцю в рахунок акредитива і наступного дня передало у свій банк документи про відвантажений товар на суму 117 тис. грн. Подані документи відповідали умовам акредитива.

Завдання 8

Скласти бухгалтерські проведення за даними операціями і вказати, якими документами вони оформляються. Відобразити операції в особовому рахунку клієнта й вивести залишки за кожен день.

Умова:

20.04.200_р.	
- подано термінове зобов'язання на одержання позички для відкриття покритого акредитива	1000
- надійшло платіжне доручення від покупця з іншого банку	2500
- оплачено грошовий чек на виплату заробітної плати (нараховано заробітну плату в сумі 1 100 грн.)	900
- проведено платіжне доручення на перерахування коштів до Пенсійного фонду	?
- проведено платіжне доручення на перерахування коштів на соціальне страхування	?

- проведено платіжне доручення на перерахування коштів на соціальне страхування на випадок безробіття	?
- проведено платіжне доручення на перерахування коштів на соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві	?
- проведено платіжне доручення на сплату податку з доходів фізичних осіб	180
- оплачено платіжне доручення за товар постачальнику, що обслуговується іншим банком	1000
21.04.200 _ р.	
- надійшло платіжне доручення від покупця, що знаходиться в іншому місті	5500
- списано з поточного рахунка кошти в оплату термінового зобов'язання по позиції	2000
- зараховано на поточний рахунок готівкою (сума депонованої зарплати)	180
- отримано повідомлення про відкриття покритого акредитива в адресу клієнта від його покупця (в банку клієнта)	2500
22.04.200 _ р.	
- клієнтом подано реєстр рахунків на відвантажений в рахунок акредитива товар (від залишку акредитива клієнт відмовився)	2300
- оплачено підприємством зв'язку реєстр гарантованих платіжних доручень	120
- оплачено грошовий чек клієнта на отримання коштів на відрядження	270
- оплачено реєстр чеків, отриманих від постачальника, що обслуговується в іншому банку	2000
- з поточного рахунка відкрито покритий акредитив в банку клієнта	500

Завдання 9

2 вересня ц. р. в комерційному банку “Новий” відкрито поточний рахунок у національній валюті ТОВ “Ліра” (код згідно з реєстрацією контрагентів – 21017) в сумі 10000 грн.

Відповідно до укладеного договору на розрахунково-касове обслуговування № 21 плата за розрахунково-касове обслуговування стягається 30 числа кожного місяця в розмірі 0,1 % від суми опрацьованих документів та 1 % від суми виданої готівки.

Плата за користування вільними коштами клієнта здійснюється щомісячно в розмірі 3 % річних.

У вересні за поточним рахунком ТОВ “Ліра” виконано такі операції:

- 10.09 зараховано від іногороднього клієнта – 2000 грн.
- 15.09 інкасовано готівку ТОВ “Ліра” – 6000 грн (при перерахуванні готівки в інкасаторській сумці виявлено надлишок 10 грн);
- 23.09 видано ТОВ “Ліра” на відрядження – 300 грн.

- 23.09 перераховано на короткостроковий депозит — 5000 грн. Строком на 3 місяці (18 % річних з оплатою по закінченні строку депозиту; метод нарахування відсотків — факт /факт).
- 30.09 списано комісію за розрахунково-касове обслуговування — ... ;
- 30.09 зараховано відсотки по коштах до запитання —

Завдання 10

Розрахуйте суму оборотів за рахунками клієнтів та суму касових оборотів за місяць, порівняйте з оборотами за відповідний місяць минулого року за такою таблицею:

Дата звіту	Дебет	Кредит	Загальний оборот
1. Сума оборотів за рахунками клієнтів за місяць, тис. грн.			
на 1-ше число звітного місяця	618,532	637,421	
на 1-ше число відповідного місяця минулого року	545884	565683	
2. Сума касових оборотів банку за місяць, тис. грн.			
на 1-ше число звітного місяця	215770	214881	
на 1-ше число відповідного місяця минулого року	225442	239877	

Завдання 11

Проаналізувати зміну стану організації розрахункового обслуговування залежно від кількості відкритих рахунків у розрізі типів рахунків за такою таблицею:

Найменування статті	Кількість, одиниць		Відхилення	
	на 01.01.06	на 01.01.07	Абсолютне	Відносне
1	2	3	4	5
Кількість відкритих рахунків, усього				

1	2	3	4	5
У тому числі:	0	0		
- коррахунків банків				
- рахунків клієнтів, які утримуються з Державного бюджету	0	0		
- рахунків суб'єктів господарської діяльності, які не утримуються з бюджетів:				
• до запитання	573	647		
• строкові	5	3		
• рахунки фізичних осіб				
• до запитання	163	61		
• строкові	259	55		
- за довгостроковими позичками	8	7		
- за короткостроковими позичками	210	207		
- інші	443	583		

Завдання 12

Проаналізувати вплив факторів на обсяг доходів від проведення касових операцій та побудувати факторну модель за такою таблицею:

Показник	Минулий квартал	Звітний квартал	Відхилення
1. Дохід від проведення касових операцій, тис. грн.	133	141	
2. Загальний обсяг видачі готівки клієнтам протягом періоду, тис. грн.	368715	397432	
3. Кількість клієнтів, які отримували готівку протягом періоду, осіб	5541	5698	
4. Розмір комісії за обслуговування 1 грн. готівки, грн.			
5. Середній обсяг видачі готівки одному клієнтові за період, тис. грн.			

Література [1; 3; 24; 30; 37–48]

Тема 9. Облік міжбанківських розрахунків в Україні

Зміст і призначення взаємних розрахунків між установами комерційних банків. Облік розрахунків між установами банків через регіональні розрахункові палати. Порядок ведення кореспондентських і технічних рахунків. Облік міжбанківських розрахунків в Україні.

Питання для самостійного опрацювання

1. Порядок встановлення кореспондентських відносин між банками.
2. Організація обліку міжбанківських розрахунків під час застосування різних моделей обслуговування консолідованого кореспондентського рахунка комерційного банку в СЕП.
3. Облік розрахунків, що здійснюються через внутрішньобанківську платіжну систему (ВПС) комерційного банку.
4. Порядок здійснення та облік міжбанківських розрахунків у разі встановлення прямих кореспондентських відносин між комерційними банками.

Теми рефератів

1. Кореспондентські відносини між банками, відкриття кореспондентських рахунків.
2. Порядок здійснення міжбанківських розрахунків в Україні.
3. Облік міжбанківських розрахунків.
4. Аналіз міжбанківських розрахунків.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Пояснити первинні документи на відкриття кореспондентського рахунка банку в НБУ.

Скласти операційний щоденник за наведеними даними.

Умова:

У березні було здійснено такі операції за кореспондентським рахунком АКБ “Київ”, відкритому в НБУ:

05.03 зарахування короткострокового отриманого міжбанківського кредиту — 180000 грн;

06.03 погашення кредиту овернайт, наданого банком — 100000 грн;

07.03 надання короткострокового міжбанківського кредиту — 70000 грн;

10.03 погашення короткострокового кредиту в поточну діяльність, наданого клієнту іншого банку — 5000 грн;

12.03 зарахування коштів на поточний рахунок клієнта — 4000 грн;

15.03 надання короткострокового кредиту в інвестиційну діяльність клієнту іншого банку — 10000 грн;

17.03 зарахування відсотків по наданих короткострокових кредитах в інвестиційну діяльність — 250 грн;

18.03 перераховані відсотки на отримані міжбанківські кредити — 1000 грн;

22.03 попередня оплата за основні засоби — 35000 грн;

25.03 надання кредиту овернайт — 100000 грн;

28.03 отримані відсотки на короткострокові міжбанківські кредити, надані іншим банкам — 1000 грн.

Завдання 2

Пояснити первинні документи на відкриття рахунка ЛОРО.

Дати характеристику рахунку 1600.

Які операції виконуються з ЛОРО — рахунків банків — нерезидентів у валюті України?

Виконати облікову процедуру за наведеними даними.

Умова:

Протягом березня в АКБ “Київ” за ЛОРО — рахунком банку “Credit Lionnait” виконано такі операції:

03.03 зарахування з кореспондентського рахунку банку “Credit Lionnait”, відкритого в іншому уповноваженому українському банку “Киянка” — 20000 грн;

05.03 перераховано на довгостроковий депозитний рахунок банку “Credit Lionnait” — 40000 грн;

09.03 перераховано французькою фірмою “Бернард” на користь українського підприємства, що обслуговується в АКБ “Київ”, — 20000 грн;

17.03 перераховано на кореспондентський рахунок банку “Credit Lionnait”, відкритий в іншому банку, уповноваженому українському банку “Марія” — 10000 грн;

19.03 зараховано на користь юридичної особи — нерезидента від українського ТОВ “Сніжана”, що обслуговується в АКБ “Київ”, — 17000 грн;

31.03 нараховані відсотки за довгостроковим депозитом, отриманим від банку “Credit Lionnait” — 370 грн;

31.03 нараховано та зараховано відсотки на залишки коштів на рахунку ЛОРО банку “Credit Lionnait” — 170 грн;

31.03 нараховано та списано комісію за розрахунково-касове обслуговування банку — 200 грн.

Література [1; 3; 20; 30; 37–48]

Тема 10. Облік та аналіз операцій банку з цінними паперами

Поняття операцій з цінними паперами. Види цінних паперів. Облік державних цінних паперів. Організація обліку та аудиту операцій, пов'язаних з випуском і погашенням боргових зобов'язань комерційних банків.

Облік вкладень банків у цінні папери. Облік вкладень банку в акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком з метою їх подальшого продажу. Довгострокові вкладення банку в акції та інші цінні папери з нефіксованим прибутком, а також вкладення в асоційовані та дочірні компанії. Вкладення банку в боргові цінні папери з метою продажу. Вкладення банку в боргові цінні папери до погашення. Облік операцій з торгівлі цінними паперами. Нарахування доходів (витрат) за операціями з цінними паперами.

Аналіз “портфеля цінних паперів” за видами цінних паперів, з урахуванням їх інвестиційної привабливості й активності та забезпеченості резервами під знецінення. Аналіз структури операцій з цінними паперами. Аналіз вартості грошей у часі та дисконтування. Аналіз інфляційного впливу на реальну дохідність операцій із цінними паперами. Аналіз методів оцінки фінансових інвестицій. Аналіз дохідності операцій з цінними паперами.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік операцій з цінними паперами за дорученням клієнтів.
2. Облік пасивних операцій банку з цінними паперами за власними борговими зобов'язаннями.
3. Зменшення корисності цінних паперів та формування резервів.
4. Оцінювання банківських акцій.

Теми рефератів

1. Суть і характеристика операцій банку з цінними паперами.
2. Суть, класифікація, характеристика портфеля цінних паперів, особливості обліку.
3. Облік боргових цінних паперів власного боргу.
4. Облік операцій з цінними паперами за дорученням клієнтів.
5. Аналіз ризику та дохідності фінансових інвестицій.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

1. Охарактеризувати первинні документи з оформлення нижченаведених операцій.
2. Здійснити розрахунок відсотків.
3. Скласти операційний щоденник.

Умова:

01.05 ц. р. банк емітував 250 ощадних сертифікатів номінальною вартістю 300 грн з річною ставкою 11 % річних. Усі сертифікати на дату емісії продані за номіналом. Відсотки нараховуються щомісячно і виплачуються в останній день кварталу. Метод — 30/360. Строк погашення ощадних сертифікатів — 01.10 ц. р.

Завдання 2

1. Охарактеризувати первинні документи щодо придбання банками акцій компаній.
2. Відобразити наведені операції в операційному щоденнику.
3. Виконати необхідні розрахунки.

Умова:

04.02 ц. р. придбано 400 акцій компанії за 4000 грн.

15.02 ц. р. поточна ринкова вартість знизилася до 9,5 грн за акцію.

28.02 ц. р. поточна ринкова вартість збільшилася до 11 грн за акцію.

02.03 ц. р. продаж акцій за ціною 12 грн.

Завдання 3

1. Виконати облікові процедури.
2. Здійснити необхідні розрахунки.

Умова:

01.12. 03 придбано 1000 акцій компанії за 15000 грн з урахуванням витрат на придбання.

21.12. 03 поточна ринкова вартість зросла до 16 грн за акцію.

10.01. 04 оголошено дивіденди за 2003 р у розмірі 0,15 грн на акцію.

30.01. 04 отримано дивіденди.

07.02.04 продано 300 акцій по 17 грн за акцію.

28.02.04 поточна ринкова вартість — 13 грн за акцію.

01.03.04 продаж акцій за ціною 12 грн.

Завдання 4

1. Скласти бухгалтерські проведення за даними операціями.
2. Виконати необхідні розрахунки.

Умова:

Банком 01.08 ц. р. придбано облігації компанії “Зима” на продаж кількістю 20 штук загальним номіналом 20000 грн строком погашення через 12 місяців під 13 % річних. Сплата відсотків — у момент погашення боргових зобов’язань. Метод — 30/360.

01.11 ц. р. продано облігації з врахуванням нарахованих відсотків за ціною 18000 грн.

Завдання 5

1. Охарактеризувати первинні документи щодо придбання банками облігацій.
2. Здійснити розрахунок відсотків.
3. Скласти операційний щоденник.

Умова:

01.07 ц. р. банк придбав 9 % — ві облігації загальним номіналом 10000 грн. строком на 5 років за номінальною вартістю. Облігації були випущені 01.07 ц. р. і мають бути погашені 01.07.200_ р. Кількість днів визначається за методом — факт/факт. Відсотки виплачуються 30.06 щорічно.

Завдання 6

Здійснити бухгалтерські проведення до 30.09 включно.

Умова:

01.06 ц. р. банк придбав інвестиційні облігації на суму 10000 грн за ставкою 15 % річних з оплатою відсотків кожного року 31 березня та 30 вересня. Кількість днів визначається за методом — факт/факт. При придбанні сплачено накопичені відсотки за період з 1 квітня до 31 травня.

Завдання 7

За даними операціями виконайте необхідні записи на рахунках бухгалтерського обліку. Визначте суму доходу, яку отримає банк в результаті проведених операцій з акціями ВАТ “Укрмаш”.

1. 03.11.03 банк придбав 5000 акцій ВАТ “Укрмаш”, сплативши за них 60000 грн.

2. 31 грудня поточна ринкова вартість акцій становила 13 грн за акцію.

3. 18.01.04 ВАТ “Укрмаш” оголосив дивіденди за 2003 р. із розрахунку 0,25 грн. за акцію.

4. 20.02.04 на кореспондентський рахунок банку зараховано суму дивідендів.

5. 01.03.04 банк продав 1250 акцій по 14 грн за акцію.

6. 27.02.04 поточна ринкова вартість акцій знизилась до 11 грн за акцію.

7. 16.05.04 банк реалізував решту акцій за ціною 10 грн за акцію.

Завдання 8

Проаналізувати структуру операцій банку з цінними паперами за видами емітентів та видами цінних паперів за допомогою такої таблиці:

Показник	Звітний період			Попередній період
	тис. грн.	% до вкладень	% до активів	
1. Вкладення банку в акції, усього	45,0			13,0
У тому числі:				
- підприємств	15,0			–
- у боргові зобов'язання місцевих органів влади	–			–
- недержавні боргові зобов'язання	5			–
- державні боргові зобов'язання	20,0			10,0
- векселі інших емітентів	5			1,0
2. Активи банку (валюта банку)	45549,0	100	100	52701,0

Завдання 9

За наведеними даними проаналізувати вплив факторів на обсяг витрат банку за операціями з цінними паперами (ЦП):

Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення
1. Витрати за операціями з цінними паперами, тис. грн.	44,02	321,14	
2. Облікова вартість ЦП за період, тис. грн.	617	6613	
3. Кількість ЦП за період, шт.	29244	85686	
4. Витрати на 1 грн. вартості ЦП, грн.	0,071	0,049	
5. Середня облікова вартість 1 ЦП, грн.	21,10	77,18	

Література [1; 3; 25; 30; 37–48]

Тема 11. Облік та аналіз кредитних і депозитних операцій банку

Характеристика кредитних операцій. Позабалансові кредитні операції та порядок визначення кредиту балансовим активом.

Принципи бухгалтерського обліку кредитів. Облік номіналу кредиту. Облік нарахованих доходів. Структурна побудова Плану рахунків щодо рахунків, за якими обліковуються кредитні операції банку. Облік гарантій за кредитами. Облік операцій зворотного РЕПО. Принципи обліку субординованих кредитів. Облік кредитів з пільговою процентною ставкою.

Облік операцій за овердрафтом, факторингових операцій.

Особливості обліку операцій кредитування в разі консорціумної гарантії та документарного акредитива. Облік операцій застави.

Облік сумнівних кредитів та резервів під кредитні ризики.

Класифікація депозитів за економічним змістом та строками використання коштів. Активні і пасивні депозитні операції та відображення результатів їх проведення у фінансовій звітності.

Облік номіналу депозиту. Вплив методу виплати процентів (за період або на період) на облік номіналу депозиту.

Облік процентних витрат. Розрахунок нарахованих процентів за простою (номінальною) або складною (фактичною) процентною ставкою.

Зміст облікової політики банку щодо використання методу нарахування процентів за депозитними операціями.

Облік операцій з погашення депозиту. Організація внутрішнього бухгалтерського контролю за проведенням депозитних операцій.

Аналіз динаміки та структури зобов'язань банку. Аналіз строкових депозитів. Аналіз депозитів до запитання. Оцінювання обґрунтованості залучення міжбанківських кредитів на основі розрахункового платіжного балансу та коефіцієнтів доходності. Аналіз використання міжбанківського кредиту у формування ресурсів банку.

Оцінювання депозитної політики банку за показниками: середнього строку зберігання вкладеної гривні; рівня осідання коштів, що надійшли на вклади; коефіцієнта використання депозитів. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік проблемних кредитів.
2. Облік операцій з формування і використання резерву на покриття можливих втрат за кредитами.
3. Порядок списання безнадійних кредитів.
4. Облік операцій застави.
5. Методика розрахунку нормативних показників, що характеризують диверсифікацію кредитних вкладень.
6. Аналіз якості кредитного портфеля з позиції захищеності від можливих втрат.
7. Аналіз дохідності та прибутковості кредитних операцій.
8. Аналіз оптимального співвідношення строкових та онкольних депозитів з урахуванням відповідних коефіцієнтів.
9. Аналіз міжбанківських кредитів.
10. Аналіз дотримання банком рівня обов'язкового резервування.

Теми рефератів

1. Аналіз масштабів та динаміки кредитної діяльності комерційного банку.
2. Використання коефіцієнтного аналізу для розрахунку резервів для відшкодування втрат за кредитними операціями.
3. Методичні підходи до оцінювання кредитоспроможності позичальника — суб'єкта малого бізнесу.
4. Аналіз кредитоспроможності позичальника — фізичної особи.
5. Методика встановлення лімітів кредитування на основі аналізу кредитоспроможності позичальника — банку.
6. Аналіз кредитоспроможності позичальника — юридичної особи.

7. Аналіз оборотності кредитних вкладень як основа оцінювання ліквідності банку.
8. Методика аналізу структури кредитного портфеля.
9. Методика аналізу якості кредитного портфеля з позиції ризику.
10. Аналіз дохідності та прибутковості кредитних операцій.
11. Аналіз цінової політики банку.
12. Стратегічний аналіз кредитних операцій.
13. Характеристика залучених коштів банку, організація їх обліку.
14. Класифікація міжбанківських кредитів, організація їх обліку.
15. Характеристика та класифікація кредитів банку.
16. Облік проблемних кредитів.
17. Формування і використання резерву на покриття можливих витрат за кредитами. Порядок обліку.
18. Облік операцій із надання та погашення кредиту.
19. Облік доходів банку за кредитними операціями.
20. Економічна сутність зобов'язань банку та їх класифікація.
21. Моделювання та аналіз структури пасивів банку.
22. Моделювання та аналіз структури зобов'язань в банку.
23. Удосконалення методичних підходів до аналізу структури зобов'язань банку.
24. Аналіз залучених та запозичених коштів.
25. Методика аналізу строкових депозитів.
26. Методика аналізу депозитів до запитання.
27. Аналіз ефективності формування та використання банківських ресурсів.
28. Використання економіко-математичних методів у дослідженні банківських ресурсів.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Розрахувати суму відсотків за 6 місяців та суму депозиту при погашенні (включаючи відсотки за ним). Визначити щомісячні витрати банку при нарахуванні відсотків за цим депозитом. Розрахувати суму відсотків за зниженою відсотковою ставкою. Відобразити в обліку залучення депозиту, нарахування відсотків, виплату депозиту та відсотків за ним.

Умова:

01.02.200 _р. банк залучає депозит фізичної особи у розмірі 10000 грн на 6 місяців за номінальною ставкою 17 % річних із виплатою

процентів при погашенні. Проценти нараховуються щомісячно. Кількість днів згідно з угодою розраховується за методом 30/360.

Згідно з договором у разі дострокового вилучення депозиту банк сплачує депоненту знижену депозитну ставку в розмірі 14 % річних.

01.07.200 _ р. депонент вирішив вилучити депозит достроково.

Завдання 2

Визначити суму сплачених авансом відсотків. Розрахувати суму витрат, що списуються щомісячно. Визначити суму відсотків за зниженою ставкою. Відобразити в обліку залучення депозиту, нарахування відсотків, виплату депозиту та відсотків за ним.

Умова:

01.07.200 _ р. банк залучає депозит у СП “Равіолі Лтд” у розмірі 10000 грн на два місяці за ставкою 12 % річних із виплатою відсотків авансом. Нарахування відсотків проводиться в останній день місяця. Кількість днів згідно з угодою розраховується за методом 30/360.

Згідно з договором у разі дострокового вилучення депозиту банк сплачує депоненту знижену процентну ставку в розмірі 9 % річних.

21.08.200 _ р. депонент вирішив вилучити депозит достроково.

Завдання 3

Розрахувати суму відсотків за 6 місяців та суму депозиту при його погашенні. Відобразити в обліку залучення депозиту, нарахування відсотків, виплату депозиту та відсотків за ним.

Умова:

Банк залучає депозит фізичної особи в розмірі 50000 грн на 6 місяців за ставкою 12 % річних із капіталізацією відсотків щоквартально. Нарахування відсотків проводиться в останній день місяця. Кількість днів згідно з угодою розраховується за методом 30/360.

При капіталізації відсотки щоквартально зараховуються на депозитний рахунок і подальше нарахування відсотків здійснюється на суму депозиту з урахуванням відсотків.

Завдання 4

1. Пояснити первинні документи з оформлення міжбанківських депозитних операцій.
2. Скласти операційний щоденник в обох банках.
3. Здійснити необхідні розрахунки.

Умова:

05.01 за договором № 4 банк “Влад” залучив депозит овернайт від банку “Барс” у розмірі 400000 грн за номінальною ставкою 10 % річних. Кількість днів розраховується за методом факт/факт.

Депозит повернено в строк.

Завдання 5

1. Охарактеризувати первинні документи з відкриття депозитного рахунка юридичній особі.
2. Виконати облікові процедури з наведених нижче даних.
3. Здійснити необхідні розрахунки.

Умова:

02.02 в банку розміщено депозит юридичної особи в розмірі 100000 грн.

16.02 на депозитний рахунок внесено додатково 5000 грн.

Відсотки нараховуються в два періоди: за першу половину місяця – 15-го числа, за другу – в останній день місяця з розрахунку 16 % річних. Метод нарахування відсотків – 30/360. Відсотки зараховуються на поточний рахунок в останній день місяця.

Строк закінченні депозиту – 15 березня.

Завдання 6

1. Пояснити документи з нарахування відсотків за депозитними операціями.
2. Виконати облікові процедури з наведених нижче операцій.
3. Здійснити необхідні розрахунки.

Умова:

01.07 банк залучає депозит фізичної особи у розмірі 10000 грн на 3 місяці за річною ставкою 17 % річних з виплатою відсотків щомісячно. Метод нарахування відсотків – 30/360. Депозит перераховується з поточного рахунка.

Згідно з угодою у разі дострокового вилучення депозиту банк сплачує депоненту знижену відсоткову ставку у розмірі 15 % річних.

21.08 депонент вирішив вилучити депозит достроково.

Завдання 7

В установі банку “Новий” здійснюються операції по ощадній книжці клієнта:

11.09. 03 відкрито вклад до запитання в сумі 300 грн;

17.10.03 від вкладника прийнято додатковий внесок в сумі 50 грн.;

03.11.03 вкладнику видано 200 грн;

19.11.03 вкладник зробив додатковий внесок в сумі 400 грн;

23.12.03 вкладнику видано 200 грн;

08.02.04 вклад видано повністю і закрито ощадну книжку клієнта.

Річна ставка по депозиту у 2003 р. становила 7 % річних, а у 2004 р. — 8 % річних.

Складіть бухгалтерські проведення: із залучення депозиту, нарахування відсотків, повернення депозиту і виплати відсоткового доходу.

Завдання 8

Відобразити в обліку: виникнення зобов'язання з кредитування, врахування векселя і амортизацію дисконту, нарахування і сплату відсотків за векселем, пред'явлення векселя до платежу та одержання оплати за векселем та відсотків.

Умова:

20.05.200 _ р. банк одержав на експертизу вексель номінальною вартістю 1000 грн, виданий 01.05.200 _ р. з оплатою за пред'явленням. Останній термін пред'явлення векселя для платежу 01.08.200 _ р. За векселем передбачено сплату 15 % річних. Накопичені відсотки клієнту сплачено до дати врахування. Угоду про врахування векселя укладено 01.06.200 _ р. з обумовленим дисконтом 5 %.

Завдання 9

Визначити суму нарахованих відсотків за факторинговою операцією. Скласти бухгалтерські проведення за даними операціями.

Умова:

01.08.200 _ р. за угодою факторингу, укладеною з СП “Равіолі Лтд” 20.07.200 _ р. (поточний рахунок № 2600к4012050), банк сплатив заборгованість 9000 грн за пред'явленими розрахунково-платіжними документами його постачальнику, що обслуговується в цьому банку.

У кінці місяця нараховані відсотки за факторинговою угодою у розмірі 22 % річних (від номінальної суми).

01.09.200 _ р. списано як прострочену заборгованість клієнта за факторингом, що своєчасно непогашена клієнтом.

10.09.200 _ р. на рахунок СП “Равіолі Лтд” надійшли кошти від партнера з іншого банку в сумі 9180 грн і клієнт погасив заборгованість перед банком.

Завдання 10

Визначити суму відсотків, що сплачуються щомісячно за кредит. Відобразити всі зазначені операції бухгалтерськими проведеннями на балансових і позабалансових рахунках.

Умова:

Банк надав кредит АТ “Кармен” (поточний рахунок № 2600к4062001) короткостроковий кредит на таких умовах:

- дата видачі кредиту — 01.03.200 _ р.;
- дата погашення — 31.05.200 _ р.;
- сума кредиту — 3000 грн;
- відсоткова ставка — 19 % річних;
- нарахування відсотків здійснюється щомісячно;
- база нарахування — факт/360;
- відсотки сплачуються першого числа кожного місяця.

Виданий кредит був прострочений, відсотки не сплачені, заява на пролонгування кредиту від клієнта не надходила; сумнівна заборгованість за цим кредитом була списана за рахунок відповідно створеного резерву.

Завдання 11

Охарактеризувати первинні документи з оформлення і видачі короткострокового кредиту; скласти кореспонденцію рахунків; здійснити розрахунок відсотків за користування кредитом.

Умова:

Кредитним відділом укладено договір короткострокового кредитування з МП “Світанок” на придбання товарів на суму 7000 грн строком на 2 місяці з 01.07 до 01.09 поточного року під 20 % річних з погашенням відсотків в останній день кожного місяця. Кількість днів визначається за методом — факт/ факт.

З позикового рахунку сплачено: 02.07 — 2000 грн;

24.07 — 4000 грн.

31 липня залишок на поточному рахунку МП “Світанок” — 150 грн.; 31.08. — 2000 грн.; 01.09. — 10000 грн.

Договір застави від 01.07 поточного року.

Предмет застави — обладнання вартістю 12000 грн передано на зберігання банку.

Завдання 12

Скласти кореспонденцію рахунків та здійснити необхідні розрахунки.

Умова:

20.11 ц. р. укладено кредитний договір № 17 між АКБ “Новий” та АТ “Нововид”. Умови договору:

1. Сума кредиту — 60000 грн строком на 2 місяці з 21.11 ц. р. до 21.01 н. р. з оплатою 22 % річних.

2. Строк сплати і нарахування відсотків — 30 число кожного місяця.

3. Метод нарахування відсотків — факт/факт.

4. Об’єкт кредитування — товарно-матеріальні цінності.

5. Видача кредиту — шляхом зарахування на поточний рахунок позичальника для сплати розрахункових документів згідно з контрактом № 12 від 01.10 ц. р.

6. Забезпечення — договір застави № 4 від 20.11 ц. р., оціночна вартість застави — 70000 грн, предмет застави передано для зберігання банку — кредитору.

7. За прострочені відсотки сплачується пеня в розмірі подвійної облікової ставки НБУ.

8. За прострочену основну заборгованість стягуються підвищені відсотки 30 % річних.

Залишки на поточному рахунку позичальника:

30.11 — 0 грн;

30.12 — 2000 грн;

21.01 — 45000 грн.

Операції по позиковому рахунку позичальника:

29.11 — платіжне доручення № 137 АТ “Нива”, поточний рахунок якого обслуговується у АППБ “Аваль” — 29000 грн.

17.01 — платіжне доручення № 154 АТ “Марс”, поточний рахунок якого обслуговується в “Правекс-банку” — 31000 грн.

Остаточне погашення кредиту та відсотків — 28.01 за рахунок коштів, одержаних від реалізації застави.

Завдання 13

Охарактеризувати первинні документи з оформлення видачі та погашення довгострокового кредиту, наданого фізичній особі за рахунок ресурсів комерційного банку.

Скласти операційний щоденник.

Здійснити необхідні розрахунки.

Умова:

01.04. ц. р. АКБ “Новий” уклав договір про довгострокове кредитування з Білоконем О. П. Обсяг позики — 8000 грн. Строк кредиту — 2 роки з 01.04.02. до 01.04.04 р. Погашення позики здійснюється з 01.04.04 р. щомісячно рівними частинами протягом 8 місяців. Об’єкт кредитування — будівельні роботи з новобудови. Видача кредиту готівкою. Сплата відсотків — 23 % річних в останній день місяця. Кількість днів визначається за методом — факт/ факт. Забезпечення — будинок вартістю 15000 грн.

Кредит був пролонгований на рік з підвищеною відсотковою ставкою 36 % річних.

Завдання 14

1. Охарактеризувати первинні документи з оформлення факторингових операцій.

2. Виконати облікові процедури з наведених нижче операцій.

3. Здійснити необхідні розрахунки.

Умова:

Згідно з договором про факторингове обслуговування № 43 від 30.07. ц. р. на суму 10000 грн. між банком “Новий” та ТОВ “Магніт” 07.10. ц. р. надано банку рахунок-фактуру № 37 на суму 2000 грн. За договором банк сплачує ТОВ “Магніт” 80 % вартості рахунків.

Відсотки за кредит — 21 % річних, комісійна винагорода — 7 % від суми рахунка-фактури. Нарахування і сплата щомісячно 30-го числа. Метод нарахування відсотків — факт/ факт.

30.10. покупець перерахував 2000 грн.

Комісійні та відсотки клієнт сплатив своєчасно.

Завдання 15

За наведеними операціями скласти бухгалтерські проведення: Банк 10.04.200 _ р. задовольнив прохання фірми “Атон” щодо акцепту виписаного ним векселя на суму 80000 грн. За це банк отримав

комісійну винагороду — 2 % суми векселя. Строк погашення векселя — 60 днів. У визначений термін вексель не був сплачений фірмою через відсутність коштів. Фірма “Атон” погасила заборгованість банку 15.07.200_р.

Завдання 16

14.04.200_р. до АКБ “Веселка” звернувся АКБ “Меркурій” з проханням надати міжбанківський кредит у сумі 3000000 грн. строком на 15 днів. Одночасно АКБ “Меркурій” надав для оцінки аналізу фінансового стану свій баланс на 01.04.200_р.

АКБ “Веселка” зробив аналіз балансу АКБ “Меркурій”, визнав, що банк є платоспроможним.

16.04.200_р. АКБ “Веселка” надав міжбанківський кредит у сумі 3000000 грн під 14 % річних, одночасно нарахувавши доходи за кредит.

27.04.200_р. АКБ “Меркурій” звернувся з проханням пролонгувати кредит строком на 10 днів. АКБ “Веселка” задовольнив прохання АКБ “Меркурій”, пролонгувавши кредит строком на 10 днів від 18 % річних.

30.04.200_р. АКБ “Меркурій” сплатив нараховані доходи за кредит.

09.05.200_р. АКБ “Меркурій” не повернув міжбанківський кредит, але нараховані доходи сплачує своєчасно.

10.05.200_р. АКБ “Веселка” переносить пролонговану заборгованість за кредит, наданий АКБ “Меркурій”, на рахунок простроченої заборгованості.

15.05.200_р. АКБ “Меркурій” повернув міжбанківський кредит, одночасно сплативши нараховані доходи.

Скласти бухгалтерські проводки.

Визначити документи первинного обліку.

Скласти аналітичний рахунок для рахунка 1528.

Завдання 17

За наведеними даними щодо діяльності комерційного банку “Бренд” за 2006 р.

- визначте загальну вартість кредитних ресурсів банку;
- проаналізуйте отримані показники;
- що можна запропонувати банку для підвищення рентабельності його активних операцій;

- які фактори зовнішнього та внутрішнього середовища найбільше впливають на рівень рентабельності активних операцій банку?

Матеріал для виконання завдання:

№ пор.	Вихідні дані	Сума, тис. грн.
1	Середньомісячні залишки коштів за пасивними операціями:	
1.1.	на поточних рахунках	267423
1.2.	на депозитах	354
1.3.	за вкладами населення	304601
1.4.	на бюджетних рахунках	93687
1.5.	за купленими ресурсами	456
	Всього	
2	Середньомісячний розмір активів:	
2.1.	строкова кредитна заборгованість	43744
2.2.	прострочена кредитна заборгованість	10137
2.3.	продовжена кредитна заборгованість	393
2.4.	продані ресурси	476090
2.5.	необоротні активи	8452
2.6.	цінні папери	457
	Всього	
	Загальні доходи	69938
	У т. ч. процентні доходи	23814
	Загальні витрати	41509
	У т. ч. процентні витрати	29832

Завдання 18

За наведеними даними проаналізувати якість кредитного портфеля щодо ризикованості. Розрахуйте відповідні показники, зробіть висновки.

Показник	Коефіцієнт ризику	I квартал	II квартал
1	2	3	4
Кредити надані, тис. грн.			
У т. ч.:			
стандартні		12000	14988
під контролем		4569	6589
субстандартні		365	459
сумнівні		0	12
безнадійні		120	60

1	2	3	4
капітал банку, тис. грн.		125000	125000
коефіцієнт зважених класифікованих позик			
коефіцієнт покриття класифікованих позик			
коефіцієнт збитковості позик			
коефіцієнт проблемних позик			

Завдання 19

На підставі річного фінансового звіту банку:

- побудувати інформаційно-аналітичну модель аналізу активів банку з урахуванням наявності повної фінансової звітності банку та максимуму легальної інформації зовнішнього середовища;
- проаналізувати структуру активів банку в динаміці;
- оформити результати аналізу в аналітичній записці обсягом до однієї сторінки.

Завдання 20

За даними примітки 6 “Кредити та заборгованість клієнтів” проаналізувати структуру кредитного портфеля за якістю та видами. Зробити відповідні висновки.

Показник	Базовий період		Звітний період		Відхилення	
	грн.	%	грн.	%	грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
1. Овердрафт (рах.2600, 2605, 2620, 2625, 2650, 2655)	16183		19870			
у тому числі:						
1.1. сумнівні (аналіт. рах. баланс. рах.2096, 2290)	287		196			
1.2. прострочені (аналіт. рах. баланс. рах.2067, 2207)	877		998			
2. Операції РЕПО (рах. 2010)	2790		4431			
3. Враховані векселі (рах.2020, 2026, 2027, 2092, 2220, 2226, 2227, 2292)	184240		167789			
у тому числі:						
3.1. Сумнівні (рах.2092, 2292)	3451		2776			

1	2	3	4	5	6	7
3.2. прострочені (рах.2027, 2227)	10351		5434			
4. Вимоги, що придбані за операціями факторингу (рах.2030,2037,2093)	2359		5777			
у тому числі:						
4.2. сумнівні	245		555			
4.3. прострочені	798		276			
5. Кредити в поточну діяльність (рах. 2040, 2045, 2047, 2050, 2055, 2057, 2061, 2062, 2063, 2065, 2094, 2095, 2201, 2202, 2203, 2205)	987564		1200674			
у тому числі:						
5.1. сумнівні (рах. 2094, 2095)	29627		22135			
5.2. прострочені (рах.2047, 2057)	59254		44332			
6. Кредити в інвестиційну діяльність (рах. 2070, 2071, 2074, 2210, 2211, 2215)	135200		277890			
у тому числі:						
6.1. сумнівні (аналіт. рах. 2097, 2291)	3276		4321			
6.2. прострочені (аналіт рах. 2077, 2217)	3442		5678			
7. Іпотечні кредити (аналіт. рах. баланс. рах. 2072, 2073, 2077, 2097, 2211, 2212, 2213, 2214, 2217, 2291)	275698		437211			
у тому числі:						
7.1. сумнівні (аналіт. рах. баланс рах. 2097, 2291)	564		877			
7.2. прострочені (аналіт. рах. баланс рах. 2077, 2217)	1005		2769			
8. Фінансовий лізинг (рах. 2075, 2215)	1223		1457			
у тому числі:						
8.1. сумнівні (аналіт. рах. баланс рах. 2097, 2291)	23		59			
8.2. прострочені (аналіт. рах. баланс рах. 2077, 2217)	129		231			

1	2	3	4	5	6	7
9. Кредити, що надані органам державної влади (рах. 2100, 2105, 2107, 2110, 2115, 2116, 2117, 2190, 2191)	5321		9879			
у тому числі:						
9.1. сумнівні (рах.2190, 2191)	124		231			
9.2. прострочені (рах.2107, 2191)	333		431			
10. Сумнівна заборгованість за виплаченими гарантіями (рах.2099, 2198, 2199, 2299)	0		0			
11. Усього кредитів (сума рядків 1–10)						
12. Резерви під заборгованість за кредитами (рах. 2400, 2401)						
13. Усього кредитів за вирахуванням резервів під кредити (ряд. 13 = ряд.11 – ряд.12)						

Завдання 21

За наведеними даними провести аналіз списаних кредитів. Зробити висновок про ефективність політики формування резерву під можливі збитки від кредитних операцій.

Показник	2005 р.	2006 р.	Відхилення
1. Списані кредити, тис. грн.	1200	3400	
2. У тому числі за рахунок резерву	1200	3400	
3. Питома вага списаних кредитів, %			
- у загальному обсязі позик			
- у сумі прострочених та сумнівних до повернення кредитів			
4. Загальна сума кредитного портфеля	30000	56000	
5. Прострочені та сумнівні до повернення кредити	5455	12600	

Завдання 22

За наведеними даними проаналізувати якість кредитного портфеля банку з погляду захищеності від втрат.

Показник	Попередній період	Звітний період	Відхилення
1. Загальна сума забезпечення кредитів, тис. грн.	180900	156300	
2. Загальна сума виданих позик, тис. грн.	103400	122700	
3. Збиткові кредити, тис. грн.	3190	5480	
4. Резерв на покриття збитків за позиками	15000	12400	
5. Забезпечення збиткових позик	8580	6300	
6. Коефіцієнт забезпеченості позик			
7. Коефіцієнт забезпеченості збиткових позик			
8. Коефіцієнт захищеності позик			
9. Коефіцієнт покриття збитків			
10. Власний капітал банку	105000	150000	
11. Коефіцієнт покриття позик власним капіталом			

Завдання 23

За наведеними даними розрахувати коефіцієнти нестабільності депозитів та рівень осідання депозитів. Зробити висновки щодо способів додаткового залучення клієнтів.

Показник	2005 р.	2006 р.	Відхилення
1. Залишок депозитних вкладень на початок періоду, тис. грн.	15900	9860	
2. Надходження депозитів за квартал, тис. грн.	50400	48200	
3. Видача депозитних вкладів (повернення), тис. грн.	43270	51800	
4. Залишок депозитних вкладень на кінець кварталу, тис. грн.			
5. Достроково вилучені депозити до закінчення терміну угоди, тис. грн.	920	1800	
6. Коефіцієнт нестабільності депозитів			
7. Коефіцієнт осідання депозитів			

Завдання 24

За наведеними даними зробити факторний аналіз зміни загальної суми залишків на депозитних рахунках клієнтів.

Показник	2005 р.	2006 р.	Відхилення
1. Загальна сума депозитних вкладень, тис. грн.	7626,0	15480,0	
2. Середня кількість депозитних рахунків	930	1200	
3. Середня сума одного депозиту, тис. грн.			

Завдання 25

За наведеними даними проаналізувати структуру коштів клієнтів. Аналіз зміни структури коштів клієнтів зробити в динаміці.

Кошти клієнтів, тис. грн.

Рядок	Найменування статті	2006 рік	2005 рік
1	Кошти суб'єктів господарювання, у тому числі:	898286	628593
1.1	кошти на вимогу	270974	165643
1.2	строкові кошти	627312	462950
2	кошти фізичних осіб, у тому числі:	1283127	580147
2.1	кошти на вимогу	60756	16225
2.2	строкові кошти	1222371	563922
3	кошти бюджету, спеціальних фондів та інші кошти клієнтів, що утримуються з бюджету	23189	0
4	кошти небанківських фінансових установ, у тому числі:	237630	228874
4.1	кошти на вимогу	17926	13849
4.2	строкові кошти	219704	215025
5	інші зобов'язання перед клієнтами	5827	2130
	Усього	2448059	1439744

Сума гарантійних депозитів становить 151844 тис. грн, з них:

- за виданими гарантіями 9602 тис. грн.
- за наданими кредитами 131344 тис. грн.
- за вимогами, що придбані за операціями факторингу 10095 тис. грн.
- за розрахунками з використання платіжних карток 369 тис. грн.
- за авальованим векселем 434 тис. грн.

Завдання 26

Визначити середню вартість ресурсів банку та розрахувати вплив факторів на її зміну за рахунок структури ресурсної бази банку та витратності (вартості) окремих видів залучених ресурсів.

Вид залучених ресурсів	Базисний період			Звітний період			Фактичні витрати за базисного рівня витратності, тис. грн.
	Середні залишки, тис. грн.	Витрати на залучення ресурсу, тис. грн.	Витратність ресурсу, %	Середні залишки, тис. грн.	Витрати на залучення ресурсу, тис. грн.	Витратність ресурсу, %	
1. Депозити до запитання	10000	200		11000	330		
2. Депозити строкові юридичних осіб	7000	1750		8000	1760		
3. Строкові депозити фізичних осіб	9000	1350		10000	1700		
4. МБК	18000	7200		22000	99000		
Усього							

Завдання 27

За наведеними нижче даними проаналізувати ефективність використання залучених і запозичених коштів та провести факторний аналіз ефективності використання коштів.

Показник	На 01.01.2005 р.	На 01.01.2006 р.	Відхилення, тис. грн.	
			абсолютне	відносне
1	2	3	4	5
1. Залучені кошти	125400	148900		
2. Запозичені кошти	99720	141370		
3. Усього зобов'язань				
у тому числі:				
- кошти до запитання	68200	74890		
- строкові кошти				
4. Сума кредитних вкладень	167500	244300		
5. Коефіцієнт ефективності використання залучених коштів (ряд.1/ряд.4)				

1	2	3	4	5
6. Коефіцієнт ефективності використання запозичених коштів (ряд. 2/ряд.4)				
7. Зобов'язань на 1 грн. кредитних вкладень (ряд.3/ряд.4)				
8. Коефіцієнт ефективності використання коштів до запитання (ряд.3.1./ряд.4)				
9. Коефіцієнт ефективності використання строкових коштів (ряд. 3.2./ ряд.4)				

Література [1; 3; 28; 30; 37–48]

Тема 12. Облік та аналіз матеріальних і нематеріальних активів банку

Види та класифікація активів банку. Аналіз якості активів банку.

Економічна характеристика основних засобів банку. Їх класифікація за функціональним призначенням (операційні та неопераційні). Структура витрат, що формують первісну вартість основних засобів.

Завдання обліку основних засобів. Характеристика рахунків з обліку операцій за основними засобами та нематеріальними активами. Аналітичний та синтетичний облік основних засобів. Документування надходження, вибуття та реалізації основних засобів. Облік капітальних вкладень за незавершеним будівництвом, а також за не введеними в експлуатацію операційними та неопераційними основними засобами. Облік операцій з оприбуткування, реалізації, ліквідації та безоплатної передачі основних засобів. Відображення в обліку позитивних і негативних результатів від продажу основних засобів.

Аналіз надходжень банку. Організація аналітичного обліку. Облік амортизації та зношування основних, нематеріальних активів. Облік ремонту основних засобів. Облік орендованих операцій (фінансовий та оперативний лізинг). Інвентаризація основних та нематеріальних активів. Облік результатів інвентаризації. Відображення в обліку результатів переоцінки основних засобів. Облік матеріалів, малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік витрат, пов'язаних із поліпшенням основних засобів і вдосконаленням нематеріальних активів, а також підтриманням об'єктів необоротних активів у робочому стані.
2. Порядок переоцінки необоротних активів, відображення в обліку результатів переоцінювання.
3. Порядок проведення інвентаризації основних засобів та нематеріальних активів. Відображення результатів цієї інвентаризації в обліку.
4. Облік гудвілу.
5. Класифікація та облік запасів товарно-матеріальних цінностей.
6. Аналіз руху необоротних активів банку.
7. Аналіз ефективності використання необоротних активів банку.
8. Факторний аналіз фондів віддачі.
9. Аналіз ефективності використання матеріальних цінностей в банку.
10. Аналіз нематеріальних активів банку.

Теми рефератів

1. Сутність та класифікація необоротних матеріальних активів банку.
2. Облік руху основних засобів і нематеріальних активів.
3. Облік витрат, пов'язаних з утриманням необоротних матеріальних активів.
4. Поняття гудвілу, особливості обліку.
5. Класифікація та особливості обліку господарських матеріалів банку.
6. Аналіз необоротних активів банку.
7. Аналіз нематеріальних активів банку.
8. Аналіз матеріальних цінностей банку.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Обчислити суму витрат, яких зазнає комерційний банк “Фінанси та кредит” в результаті проведення таких операцій.

1. 01.12.04 здійснено попередню оплату постачальнику (не клієнту КБ) за основні засоби (комп'ютери) на суму 30000 грн.

2. 05.12.04 отримано комп'ютери комерційним банком “Фінанси та кредит”.
3. Враховано витрати на монтаж основних засобів (нараховано заробітну плату працівникам КБ) 1000 грн.
4. 02.01.05 комп'ютери введено в експлуатацію і зараховано до складу основних засобів.
5. 03.01.05 придбано програмне забезпечення для ЕОМ комерційним банком “Фінанси та кредит” на суму 1500 грн.
6. 04.01.05 введено в експлуатацію програмне забезпечення.

Завдання 2

Банком придбано для використання в операційній роботі ПЕОМ. За рахунком-фактурою:

- відпускна ціна ПЕОМ — 500 грн, у т. ч. ПДВ;
- витрати на доставку — 40 грн, у т. ч. ПДВ.

Перераховано постачальнику за рахунком-фактурою 10.10.

15.10 отримано основні засоби та проведено налагодження ПЕОМ.

16.10 нараховано заробітну плату спеціалісту банку за налагодження — 140 грн, проведено відрахування на соціальні заходи згідно з законодавством.

20.10 ПЕОМ введено в експлуатацію.

Ліквідаційна вартість комп'ютерної техніки визначена в сумі 200 грн.

Термін корисного використання ПЕОМ — 5 років.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій.

Провести необхідні розрахунки.

Нарахувати амортизацію, враховуючи, що комерційний банк використовує прямолінійний метод.

Завдання 3

Банк реалізує будівлю за ціною 200000 грн.

Первісна вартість будівлі — 220000 грн, сума зносу будівлі — 60000 грн.

Будівля використовується в операційній діяльності банку.

Розрахувати балансову вартість будівлі.

Скласти бухгалтерські проведення.

Скласти первинні документи за операціями.

Відобразити операції в документах аналітичного обліку.

Дати відповідь на запитання: яким чином відображається в обліку різниця між виручкою від реалізації основних засобів та їх балансовою вартістю?

Завдання 4

У Банку 3 грудня поточного року проведено інвентаризацію основних засобів, нематеріальних активів та предметів дрібного інвентарю. Інвентаризаційна комісія після звірки даних бухгалтерського обліку з фактичною наявністю основних засобів, нематеріальних активів та предметів дрібного інвентарю:

- визнала непридатним для використання стілець вартістю 10 грн, складено акт № 18 на його списання;
- встановила недостачу малоцінних, швидкозношуваних предметів вартістю 26 грн, недостачу відшкодовано матеріально відповідальними особами.

Скласти бухгалтерські проведення.

Скласти первинні документи за операціями.

Дати відповідь на запитання: яким чином відображається в обліку результати інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів та предметів дрібного інвентарю.

Завдання 5

Банк поліпшує (добудовує) господарським способом будівлю, яку він використовує. Витрати на це становлять:

- вартість будівельних матеріалів — 350000 грн.
- нарахування заробітної плати робітникам — 100000 грн.
- нарахування платежів у Фонди соціального страхування — 50000 грн.

Відобразити в обліку операції з поліпшення будівлі.

Завдання 6

Банк придбав господарські матеріали в запас. Відпускна ціна господарських матеріалів 200 грн., за доставку сплачено 20 грн.

Скласти бухгалтерські проведення за операціями.

Скласти аналітичні рахунки за рахунками 3400, 3510.

Дати відповідь на запитання: які витрати враховуються у вартість придбаних господарських матеріалів у запас?

Завдання 7

Працівникові банку Петренко М. В. 11 січня ц. р. видано аванс на господарські витрати сумою 100 грн. За рахунок авансу придбано 20 кг. паперу (по 2 грн за 1 кг), 50 ручок (по 60 коп. за ручку), 1 кг фарби (по 8 грн за 1 кг). Невикористаний залишок авансу повернено в касу.

Скласти бухгалтерські проведення.

Скласти первинні документи за операціями.

Відобразити операції з документами аналітичного обліку.

Дати відповідь на запитання: яким чином відображаються в обліку витрати на придбання господарських матеріалів?

Завдання 8

У банку протягом звітного періоду здійснено такі операції:

1. Перераховано кошти АТ “Імпульс” для придбання банківського обладнання (АТ “Імпульс” обслуговується в даному банку) – 100000 грн.
2. Оприбутковано банківське обладнання – 100000 грн.
3. Перераховано кошти за реєстрацію товарного знака (в інший банк) – 5000 грн.
4. Отримано товарний знак – 5000 грн.
5. Взято на облік документи щодо товарного знака – 1 грн.
6. Перераховано кошти МП “Дельта” на капітальний ремонт банківської будівлі (МП “Дельта” – клієнт даного банку) – 25000 грн.
7. Виконано роботи з капітального ремонту – 25000 грн.
8. Нараховано амортизацію основних засобів – 20000 грн.
9. Списано з балансу зношені основні засоби. Балансова вартість – 25000 грн, знос – 24000 грн.
10. Списані з балансу нематеріальні активи. Балансова вартість – 10000 грн, знос – 10000 грн.
11. Реалізовано основні засоби за готівку – 5000 грн. Балансова вартість – 4500 грн, знос – 4500 грн.
12. Передано безплатно основні засоби іншій організації. Балансова вартість – 1000 грн, знос – 800 грн.

Скласти бухгалтерські проведення за операціями.

Визначити документи первинного бухгалтерського обліку.

Скласти документи за операціями 3, 4, 10.

Література [1; 3; 30; 32; 34–48]

Тема 13. Облік та аналіз операцій в іноземній валюті

Порядок відкриття, ведення та закриття поточних валютних рахунків. Облік торгових операцій в іноземній валюті. Облік міжнародних розрахунків. Облік операцій, пов'язаних з відкритою валютною позицією. Облік операцій з іншими платіжними коштами в іноземній валюті. Облік неторгових операцій в іноземній валюті. Переоцінка залишків валюти. Аналіз оборотів із валютними рахунками.

Організація та порядок обліку валютно-обмінних операцій. Облік кредитних операцій в іноземній валюті. Контроль роботи пунктів обміну валюти. Облік конверсійних операцій комерційних банків.

Питання для самостійного опрацювання

1. Порядок відкриття, ведення та закриття поточних валютних рахунків.
2. Операції з іменними та дорожніми чеками в іноземній валюті, що емітовані нерезидентами.
3. Поняття та види валютної позиції банку. Характеристика рахунків, що служать для обліку валютної позиції.
4. Облік переоцінювання залишків валютних коштів і курсових різниць.
5. Методика розрахунку показників ефективності використання залучених ресурсів в іноземній валюті.
6. Аналіз кореспондентської мережі банку.
7. Аналіз валютно-обмінних операцій банку. Визначення ефективності роботи обмінних пунктів.
8. Аналіз ефективності валютних операцій. Методика розрахунку дохідності валютних операцій.
9. Методика розрахунку відносних показників дохідності та витратності.
10. Аналіз валютної позиції банку.

Теми рефератів

1. Сутність і класифікація валютних операцій банку.
2. Поняття валютної позиції, особливості обліку.
3. Облік валютно-обмінних операцій банку.
4. Облік неторговельних валютних операцій банку.
5. Формування результату банку від проведення валютних операцій та його облік.

6. Діяльність банку на валютному ринку.
7. Аналіз структури активів та зобов'язань банку в іноземній валюті.
8. Валютна позиція банку.
9. Неторговельні операції. Сутність та види операцій.
10. Методика аналізу валютних операцій банку.
11. Методика аналізу валютно-обмінних операцій банку.
12. Торгівля іноземною валютою. Різновиди операцій та аналіз їх прибутковості.
13. Ефективність використання залучених ресурсів в іноземній валюті.
14. Аналіз якості карткового портфеля банку в іноземній валюті.
15. Шляхи забезпечення дохідності валютних операцій банку.
16. Управління валютною позицією банку. Система лімітів та ефективність її застосування.
17. Кореспондентська мережа банку. Оптимальність та ефективність її структури.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

01.03.06 АКБ “Новий” надав ТОВ “Венеція” кредит у сумі 10000 USD за рахунок коштів ЄБРР на організацію виробництва теслярських виробів і для придбання обладнання. Комісія за укладання кредитного договору становила 1 % від суми кредиту й утримана під час видачі кредиту. Річна відсоткова ставка за кредит становить 16 %, кредит надано терміном на два роки. Відсотки підлягають сплаті щоквартально, сума номіналу кредиту за умовами договору підлягає поверненню по закінченні терміну 02.03.08.

Офіційний курс НБУ на 01.03.06 становив за 1 USD – 5,05 грн, 31.12.06 за 1 USD – 5,05 грн.

Відобразити записи у фінансовому обліку з 01.03 до 31.12.06:

- на дату видачі кредиту;
- нарахування відсотків;
- сплати відсотків;
- переоцінювання валютних рахунків на 31.12.06.

Завдання 2

10.02.200_ р. банк за дорученням ТОВ “Фортуна” купує 100000 USD за комерційним курсом 1 USD – 5,04 грн у клієнта ВАТ “Гарант”. Офіційний курс НБУ 1 долар США – 5,05 грн.

ТОВ “Фортуна” сплачує банку комісію в розмірі 0,15 % від суми операції.

Скласти бухгалтерські проведення за господарською операцією.

Завдання 3

Протягом серпня банком здійснено такі операції з дорожніми чеками:

а) сплачено дорожні чеки фізичним особам – пред’явникам:

- у національній валюті – 200000 грн;

- у доларах США – 9000 дол.;

б) інкасовано дорожні чеки емітенту в сумі 12000 дол.;

в) сплачено емітентом дорожні чеки – 12000 дол.

Відобразити наведені операції в бухгалтерських проводках за умови, що комісія, сплачена пред’явником дорожніх чеків, становить 2 % від номіналу, а курс долара до гривні – 1: 5,05 протягом місяця.

Завдання 4

Працівнику банку видано аванс на відрядження – 3000 дол. Після повернення з відрядження працівник відзвітував до бухгалтерії на повну суму авансу. Курс долара до гривні: 1: 5,05 грн.

Скласти операційний щоденник.

Завдання 5

Громадянином А. С. Іваненком 01.05.06 на депозитний рахунок банку внесено 1000 євро на строк 3 місяці на умовах виплати відсотків кожного 1-го числа місяця в розмірі 12 % річних. По закінченні строку депозиту клієнт закриває свій вкладний рахунок. Курс гривні до євро 1: 6,33. Метод нарахування відсотків факт/факт.

Відобразити наведену ситуацію в бухгалтерських проводках.

Завдання 6

На підставі наведених нижче даних розрахуйте коефіцієнти оборотності коштів в іноземній валюті на поточних рахунках клієнтів та коефіцієнт осідання коштів на цих рахунках. Які, на Ваш погляд, заходи банку вплинули на розширення клієнтської бази (зміни у та-

рифній політиці, новий продуктовий ряд, стабільність на грошовому ринку, попит на операції переказів за межі України, операції з платіжними картками, з дорожніми чеками тощо)?

Показник	2005 р.	2006 р.	Відхилення
1. Залишок коштів в іноземній валюті на поточних рахунках на початок періоду	650000		
2. Обсяг залучених коштів на поточні рахунки в іноземній валюті (кредитовий оборот)	25000000	20000000	
3. Обсяг дебетового обороту за поточними рахунками в іноземній валюті	23000000	18000000	
4. Залишок коштів в іноземній валюті на поточних рахунках на кінець періоду			
5. Коефіцієнт оборотності коштів в іноземній валюті на поточних рахунках клієнтів			
6. Коефіцієнт осідання (відпливу) коштів в іноземній валюті на поточних рахунках клієнтів			

Завдання 7

Визначте вплив операцій на стан валютної позиції та їх динаміку на основі наведених нижче даних.

Показник	На 01.01.2006 р.		На 01.01.2007 р.		Зміни	
	Сума	%	Сума	%	Сума	%
	Абсолютне значення валютної позиції, всього:	2000000		2400000		
1. Довга валютна позиція:						
- купівля безготівкової іноземної валюти;						
- купівля готівкової іноземної валюти;	1600000		1750000			
- за нарахованими доходами;	1000000		1200000			
- інші операції	400000		300000			
2. Коротка валютна позиція						
- продаж безготівкової іноземної валюти;	400000		650000			
- продаж готівкової іноземної валюти;	200000		400000			
- за нарахованими витратами.	100000		150000			
	100000		100000			

Завдання 8

Визначте структуру короткої абсолютної позиції у розрізі валют:
Абсолютне значення відкритої короткої валютної позиції банку — 150000 грн.

- Абсолютне значення відкритої короткої валютної позиції у доларах США — 100000 грн.
- Абсолютне значення відкритої короткої валютної позиції у євро — 4000 грн.
- Абсолютне значення відкритої короткої валютної позиції в російських рублях — 0 грн.
- Абсолютне значення відкритої короткої валютної позиції в інших валютах — 10000 грн.

Література [1; 3; 16; 29–31; 37–48]

Тема 14. Облік та аналіз окремих видів розрахунково-кредитних операцій

Облік факторингових операцій. Документи з факторингових операцій. Облік операцій з вексями. Облік операцій з випуску та погашення власних векселів. Облік вексельного кредиту, наданого банком. Облік витрат з опротестування векся, інших витрат, пені за несвоечасність платежу.

Аналіз обсягу факторингових операцій банку та операцій з вексями.

Облік та аналіз форфейтингових операцій.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік операцій банку з вексями.
2. Методика аналізу якості портфеля факторингових кредитів з позиції ризику. Особливості формування резерву за факторинговими операціями.
3. Аналіз дохідності та прибутковості факторингових операцій.
4. Методика аналізу форфейтингових операцій з позиції ризику.
5. Аналіз дохідності та прибутковості форфейтингових операцій.
6. Визначення питомої ваги нетрадиційних послуг за різними їх видами у загальному обсязі операцій банку.

Теми рефератів

1. Види факторингових операцій та їх класифікація.
2. Перспективи розвитку факторингових операцій в Україні.
3. Методологічні засади формування аналітичного забезпечення в системі управління факторинговими операціями.
4. Аналіз ефективності факторингових операцій.
5. Перспективи розвитку факторингових операцій у практиці українських банків.
6. Перспективи розвитку форфейтингових операцій в Україні та основні перешкоди їх використання банками в сучасних умовах.
7. Переваги та недоліки форфейтування.
8. Методика аналізу форфейтингових операцій в банках.
9. Аналіз ефективності форфейтингових операцій.
10. Методологічні засади проведення традиційних банківських послуг.
11. Аналіз конкурентоспроможності банку на ринку банківських послуг.
12. Аналіз фінансових результатів щодо надання банківських послуг.
13. Напрями вдосконалення проведення трастових (довірчих) операцій.
14. Перспективи розвитку операцій з банківськими металами.
15. Оцінювання стану надання нетрадиційних послуг та визначення шляхів подальшого їх розвитку в Україні.
16. Облік факторингових операцій.
17. Облік форфейтингових операцій.
18. Облік трастових операцій.
19. Облік нетрадиційних банківських операцій та послуг.
20. Облік операцій банків із векселями.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

За наведеними даними провести аналіз руху факторингових кредитів. Розрахувати коефіцієнти надання та повернення факторингових кредитів.

Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення
1. Факторингові кредити, на початок періоду, тис. грн.	18500		
2. Факторингові кредити, надані, тис. грн.	7970	12500	
3. Суми, відшкодовані платниками, тис. грн.	6020	11900	
4. Факторингові кредити на кінець періоду, тис. грн.			
5. Співвідношення дебетових та кредитових оборотів за факторингом			
6. Коефіцієнт надання факторингових кредитів			
7. Коефіцієнт повернення факторингових кредитів			

Завдання 2

За наведеними даними проаналізувати ефективність факторингових операцій для банку в цілому. Зробити висновки щодо динаміки цих показників.

Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення
1. Факторингові кредити (суми, перераховані фактор-банком постачальникові), тис. грн.	6700	5300	
2. Дохід від факторингових операцій, тис. грн.	1608	1166	
3. Дохідність факторингових операцій			
4. Втрати банку від недоотримання сум з платників, тис. грн.	1200	970	
5. Прибуток банку від факторингових операцій, тис. грн.			
6. Прибутковість факторингових операцій, %			

Завдання 3

За наведеними даними проаналізувати ефективність форфейтингових операцій. Зробити висновки щодо доцільності розширення масштабів форфейтингових операцій.

Показник	2005 р.	2006 р.	Відхилення
1. Дохід від форфейтингових операцій, тис. грн.	236,63	357	
2. Форфейтингові операції, тис. грн.	2346	3349	
3. Активи банку, усього, тис. грн.	933130	1005006	
4. Доходи банку, усього, тис. грн.	74376,7	132839,7	
5. Дохідність форфейтингових операцій, %			
6. Частка від форфейтингових операцій у загальних доходах, %			
7. Дохід від форфейтингових операцій на 1 грн. активів, коп.			

Завдання 4

Проаналізувати зміну обсягів та структуру різних видів трастових операцій, виходячи із залучених та придбаних активів, і зробити висновки за такою таблицею:

Активи, що перебувають у довірчому управлінні	На початок року	На кінець року	Відхилення
1. Готівкові кошти	15000	27000	
2. Безготівкові кошти	24000	22500	
3. Цінні папери	12000	23000	
4. Банківські метали	6000	12600	
5. Інші активи	3000	5400	
Усього			

Завдання 5

Проаналізувати фактори, що формують фінансові результати за депозитарними послугами, обсяг яких визначається кількістю послуг за такою схемою:

Вид депозитарних послуг	Ціна за операцію, грн.	Кількість операцій за рік	Сума доходів, грн.	Сума витрат, грн.	Прибуток	
					грн.	%
1. Відкриття рахунка	150	1260		45000		
2. Обтяження ЦП зобов'язаннями	70	375		1500		
3. Знерухоплення документарних ЦП	120	180		15000		
4. Матеріалізація ЦП	180	1050		14250		
5. Надання власниками ЦП виписок	30	6000		7500		
6. Абонентська плата	15	3750		0		
Усього	x					

Завдання 6

Проаналізувати доходи, витрати, обсяг прибутку від операцій із продажу банківських металів та зробити висновки щодо їх ефективності за такою таблицею:

Банківський метал	Доходи		Витрати		Прибуток від проведення операцій	
	тис. грн.	%.	тис. грн.	%.	тис. грн.	%.
1. Золото	3600		2475			
2. Срібло	1200		630			
3. Платина	300		225			
4. Палладій	150		120			
Усього						

Завдання 7

Охарактеризувати первинні документи з оформлення факторингових операцій.

Скласти операційний щоденник.

Здійснити необхідні розрахунки. Відповідно до облікової політики банку при нарахуванні процентних та комісійних доходів кількість днів визначається за методом “факт/факт”.

Умова:

Між банком “Атлант” та ТОВ “Хлорида” укладено факторингову угоду з умовою попередньої оплати від 13 січня поточного року на суму 29000 грн.

Винагорода за факторинг:

- комісійні — 2 % від суми рахунка-фактури;
- процентні доходи — 27 % річних.

Винагорода сплачується на дату оплати рахунка платником.

Нарахування доходів за факторингом здійснюється в останній день кожного місяця. При нарахуванні відсотків перший день видачі кредиту враховується, а останній день погашення кредиту не враховується.

Попередня оплата постачальнику — 60 % від суми рахунка.

Відповідно до факторингової угоди платник перераховує кошти безпосередньо банку для погашення заборгованості за операціями з факторингу розрахунків з постачальником (конвенційний факторинг).

12 лютого поточного року відповідно до факторингової угоди ТОВ “Хлорида” надано в банк рахунок-фактуру № 54 на ім'я МП “Київ” на суму 5000 грн. В цей же день здійснена попередня оплата постачальнику.

24 березня поточного року МП “Київ”, що обслуговується в іншому банку, своєчасно перерахувало 5000 грн.

Погашення заборгованості за операціями з факторингу та остаточні розрахунки з ТОВ “Хлорида” банком проведено в цей же день.

Кредитну операцію класифіковано як стандартну.

Завдання 8

Пояснити первинні документи з оформлення врахування векселів.

Виконати облікові процедури щодо наведених нижче операцій.

Здійснити необхідні розрахунки. Відповідно до облікової політики банку при врахуванні процентних та комісійних доходів кількість днів визначається за методом “факт/факт”.

Умова:

6 червня поточного року банком укладено договір про врахування векселя з ТОВ “Марія” за такими умовами:

Номінальна сума векселя — 1000 грн, сума дисконту — 100 грн.

Відповідно до договору сума за врахованими векселями перераховується векселеотримувачу на поточний рахунок 7 червня поточного року.

Строк оплати векселя — 17.07 поточного року.

Амортизація дисконту за врахованим векселем здійснюється в останній день місяця.

При амортизації дисконту за врахованим векселем враховуються і перший день надання кредиту і останній день погашення кредиту.

Вексель погашено в строк.

Кредитну операцію класифіковано як стандартну.

Завдання 9

Охарактеризуйте первинні документи з оформлення опротестування врахованих векселів.

Скласти операційний щоденник.

Здійснити необхідні розрахунки. Відповідно до облікової політики банку при нарахуванні процентних та комісійних доходів кількість днів визначається за методом “факт/факт”.

Умова:

25 жовтня поточного року банком укладено договір про врахування векселя з ТОВ “Світанок” за такими умовами:

Номінальна сума векселя — 5000 грн, облікова ставка — 27 % річних.

Відповідно до договору сума за врахованим векселем перераховується векселеотримувачу на поточний рахунок 26 жовтня поточного року.

Строк оплати векселя — 27.11 поточного року.

Амортизація дисконту за врахованим векселем здійснюється в останній день місяця. При амортизації дисконту за врахованим векселем враховуються і перший день врахування векселя, і останній день погашення векселя.

Відповідно до угоди при розрахунку дисконту за врахованим векселем враховуються і день надання кредиту і день погашення кредиту.

Згідно з умовами договору за прострочену заборгованість за врахованим векселем сплачується пеня в розмірі подвійної облікової ставки НБУ.

Кредитну операцію класифіковано як стандартну.

Вексель в установленний строк оплачено не було.

28 листопада поточного року нотаріус виконав протест. Комісійну винагороду нотаріусу сплачено готівкою в розмірі 25 грн.

1 грудня поточного року вексель було погашено, включаючи відшкодування комісійної винагороди нотаріусу та сплату пені за прострочену заборгованість.

Література [1; 3; 28; 30; 37–48]

Тема 15. Облік та аналіз касових операцій

Основні нормативні документи, що регламентують організацію емісійно-касової роботи в установах банку.

Порядок здійснення обліку касових операцій у прибуткових і видаткових касах. Облік операцій, що проводяться вечірніми касами та касами перерахунку. Порядок роботи кас банків при підприємствах і організаціях. Обробка, формування і пакування грошових білетів, монет і валютних цінностей. Організація резервних фондів Національного банку України.

Порядок підкріплення операційних кас установ комерційного банку. Інкасація грошової виручки інкасаторами банків. Облік цих операцій.

Порядок закінчення роботи операційної каси банку. Загальна схема документообігу під час виконання касових операцій установами банків.

Аналіз касових оборотів банку.

Питання для самостійного опрацювання

1. Методика і техніка ревізії цінностей та документів у грошових сховищах, порядок зберігання і облік цінностей і документів у грошових сховищах.
2. Забезпечення схоронності грошей і цінностей.
3. Особливості обліку операцій з готівковою іноземною валютою.
4. Облік операцій з обслуговування фізичних осіб банкоматом.
5. Облік міжбанківських розрахунків.
6. Облік операцій з ювілейними монетами, що мають гривневий номінал і виконують функцію засобу платежу.

Теми рефератів

1. Організація касової роботи в установах банків.
2. Обов'язки касира банку.
3. Види кас банку, організація їх роботи.
4. Облік касових операцій банку.
5. Механізм інкасування готівкової виручки, відображення в обліку.
6. Необхідність підкріплення операційної каси, особливості обліку.
7. Облік касових операцій в іноземній валюті.
8. Порядок відображення в обліку операцій з обслуговування фізичних осіб банкоматом.
9. Порядок встановлення кореспондентських рахунків між банками.
10. Відображення в обліку результатів ревізії операційної каси банку.
11. Аналіз касових операцій в банку.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

За касовими документами:

07.09 видано готівку працівнику банку Кравченку А. С. на господарські витрати в сумі 300 грн.

01.09 оприбутковано готівку від підприємства — 835 грн.

15.09. проведено ревізію грошового сховища. Виявлено надлишки в сумі — 200 грн.

18.09. видано заробітну плату персоналу банку — 40000 грн.

23.09. Сталькову В. Р. видано на відрядження — 250 грн.

За наведеними операціями скласти бухгалтерські проведення.

Завдання 2

В АКБ “Новий” було здійснено такі операції:

10.02. згідно із супровідною відомістю прийнято готівку від ТОВ “Сніжана” в сумі 12500 грн. Після перерахунку готівки виявлено нестачу в сумі 35 грн.

15.02. проведено ревізію грошового сховища. Виявлено нестачу готівки в сумі 100 грн. Нестачу погашено шляхом внесення готівки в касу.

28.02. інкасовано готівку ТОВ “Ліра”, в сумі 6000 грн. При перерахуванні готівки в інкасаторській сумці виявлено надлишок в сумі 10 грн.

Охарактеризувати первинні документи з оформлення отримання та видачі готівки.

Виконати облікові процедури з наведених нижче операцій.

Здійснити необхідні розрахунки.

Завдання 3

1. Скласти бухгалтерські проведення за операціями.

2. Визначити залишок готівки в касі на кінець дня (залишок на початок дня — 18400 грн).

Журнал реєстрації господарських операцій

№ пор.	Зміст операції	Сума, грн.
1	До каси банку за об'явою на внесення готівки оприбутковано торговельну виручку, що здана ТОВ "Оріяна"	6000
2	Із каси банку за чеком видано готівку клієнтові МП "Стойл" для виплати заробітної плати працівникам	5540
3	Фізичною особою готівкою внесено кошти на свій поточний рахунок	1000
4	Виплачено дивіденди акціонерам банку	1500
5	Видано аванс працівникам банку на відрядження	1300
6	Виплачено кошти з поточного рахунка фізичної особи за її розпорядженням	

Завдання 4

Скласти бухгалтерські проведення на балансових і позабалансових рахунках, оформивши їх у Журналі реєстрації господарських операцій.

Умова:

У банку "Київ" за день було проведено такі операції:

- на поточний рахунок СП "Равіолі Лтд" надійшов виторг через касу банку в сумі 30000 грн;
- з поточного рахунку АТ "Кармен" видано готівку для виплати заробітної плати в сумі 32100 грн;
- інспектору кредитного відділу Симоненку П. І. видано аванс на відрядження в сумі 500 грн;
- прийнято від Петренка А. В. готівкою платіж за електроенергію для перерахування "Київобленерго" в сумі 102 грн;
- працівник банку повернув у касу залишок готівки, одержаної для господарських потреб в сумі 16 грн;
- прийнято вклад готівкою від фізичної особи на поточний рахунок в сумі 1500 грн;
- прийнято готівку на депозитний рахунок фізичної особи в сумі 10000 грн;
- з каси виплачено клієнту відсотки з депозитного рахунка в сумі 100 грн;
- видано з каси банку пенсію фізичній особі з пенсійної картки в сумі 1400 грн;

- в кінці робочого дня банк здав надлишки готівки та поношені гроші до обігової каси територіального управління НБУ в сумі 700000 грн.

Завдання 5

Відобразити в бухгалтерському обліку підкріплення обігової каси банку та здавання старих і поношених грошей до територіального управління НБУ. Вказати, якими первинними документами оформляються вищевказані операції.

Умова:

Комерційний банк “Гранд” 01.02. 200 _ р. одержав дозвіл на підкріплення готівковою обіговою касою та одержав ці гроші в касу банку в сумі 5000 грн.

28.02.200 _ р. КБ “Гранд” здав старі та поношені гроші до обігової каси територіального управління НБУ в сумі 3000 грн.

Завдання 6

Визначити питому вагу статей і надходжень та видатків у касових оборотах банку, зробити відповідні висновки за такою таблицею:

Стаття надходжень і видатків	Касові обороти	
	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
1	2	3
Залишок операційної каси в установах комерційних банків на початок звітної періоду	423,5	
Надходження торговельної виручки від продажу товарів	1525,3	
Надходження торговельної виручки неторговельних підприємств від продажу товарів	635,6	
Надходження виручки від усіх видів платних послуг	1390,5	
Надходження податків та зборів		
Надходження на рахунки за вкладами фізичних осіб	85,2	
Повернення заробітної плати		
Надходження від продажу іноземної валюти	4,5	
Надходження від продажу акцій та інших цінних паперів	87,3	
Інші надходження	190,4	
Усього надходжень клієнтських коштів		

1	2	3
Надходження в операційну касу установ комерційних банків з оборотної каси установ НБУ, з кас інших установ комерційних банків	1270,5	
Надходження в операційну касу установ комерційного банку від його безбалансових підрозділів	425,8	
Усього надходжень		100
Баланс		
Видача на виплати, пов'язані з оплатою праці	954,3	
Видача на виплати за відрядження	85,2	
Видача на закупівлю сільськогосподарської продукції	752,1	
Видача на виплату пенсій, допомоги та страхових відшкодувань	40,4	
Видача на купівлю товарів, оплату послуг і за виконані роботи	2620,1	
Видача з рахунків за вкладами фізичних осіб	90,1	
Видача за придбану іноземну валюту	7,7	
Видача підкріплень підприємствам поштового зв'язку		
Видача на викуп та погашення цінних паперів	29,8	
Видача на інші потреби	52,3	
Усього видач клієнтам		
Переказування з операційної каси установи комерційного банку до його безбалансових підрозділів	405,0	
Переказування установами комерційних банків до оборотної каси установ НБУ, до кас інших установ комерційних банків	218,2	
Усього видач		100
Залишок операційної каси в установах комерційних банків на кінець звітної періоду	425,3	
Баланс		

Завдання 7

Проаналізувати вплив факторів на обсяг доходів від проведення касових операцій та побудувати факторну модель за такою таблицею:

Показник	Минулий квартал	Звітний квартал	Відхилення
1. Дохід від проведення касових операцій, тис. грн.	133	141	
2. Загальний обсяг видачі готівки клієнтам протягом періоду, тис. грн.	368715	397432	
3. Кількість клієнтів, які отримували готівку протягом періоду, осіб	5541	5698	
4. Розмір комісії за касове обслуговування одного клієнта, грн.			
5. Розмір комісії за обслуговування 1 грн. готівки, грн.			
6. Середній обсяг видачі готівки одному клієнтові за період, тис. грн.			

Література [1; 3; 14–16; 18; 26; 30; 37–48]

Тема 16. Облік розрахунків з оплати праці, бюджетом та інших внутрішньобанківських розрахункових операцій

Форми оплати праці персоналу банку. Синтетичний та аналітичний облік розрахунків з персоналом з оплати праці. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків з відшкодування матеріальних збитків. Облік розрахунків з різними дебіторами та кредиторами за іншими операціями. Порядок нарахування, строки перерахування та декларування податків. Синтетичний та аналітичний облік. Аналіз розрахунків з оплати праці, бюджетом та інших внутрішньобанківських розрахункових операцій.

Питання для самостійного опрацювання

1. Державне регулювання оплати праці в Україні.
2. Особливості проведення вишлат, що здійснюються з розрахунку середньої заробітної плати.
3. Документальне оформлення розрахунків із робітниками і службовцями з заробітної плати.
4. Утримання і відрахування з заробітної плати працівників банку.
5. Облік податкових різниць.
6. Аналіз використання робочої сили.
7. Аналіз продуктивності праці.

Теми рефератів

1. Аналіз ефективності роботи працівників банку.
2. Облік розрахунків з оплати праці.
3. Облік розрахунків за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням.
4. Перелік податків і зборів, що сплачуються комерційними банками.

Література [1; 3; 7–9; 11; 30; 37–48]

Тема 17. Облік та аналіз витрат, фінансових результатів комерційних банків

Структура класів 6 і 7 (“Доходи” і “Витрати”) Плану рахунків. Економічна характеристика банківських і небанківських доходів (витрат) банку.

Бухгалтерський облік процентних і комісійних доходів і витрат банку за принципами міжнародних стандартів обліку: нарахування, відповідності, обережності.

Методи визначення кількості днів для розрахунку процентних доходів (витрат) облік операцій за рахунками “Доходи майбутніх періодів” (3600) “Витрати майбутніх періодів” (3500).

Правила обліку доходів і витрат за методом нарахування та відображення результатів у системі фінансового обліку та фінансовій звітності. Зміст податкового обліку. Способи ведення обліку валових доходів і валових витрат: позасистемно, на балансових рахунках, на позабалансових рахунках.

Порядок закриття рахунків доходів (витрат) і підрахунок фінансових результатів поточного року, облік нарахування, сплати податку на прибуток і розрахунків з бюджетом за податками на додану вартість. Відображення зазначених операцій у системі фінансового та податкового обліку.

Значення, завдання та інформаційне забезпечення аналізу доходів і витрат банку.

Загальна оцінка рівня доходів порівняно з рівнем активів та чистим прибутком. Порівняльний аналіз тенденцій обсягів і структури доходів за їх видами в динаміці за ряд років, щоквартально, щомісячно. Методика аналізу впливу окремих факторів на рівень формування найважливіших доходів банку — з деталізацією процентних і не-процентних. Аналіз і оцінка рівня доходності банку.

Загальна оцінка рівня витрат порівняно з рівнем доходів банку та рівнем доходних активів. Порівняльний аналіз тенденцій обсягів і структури витрат за їх видами в динаміці за ряд років, щоквартально, щомісячно. Факторний аналіз процентних та інших найважливіших витрат. Аналіз дотримання кошторису адміністративно-управлінських витрат.

Підсумки аналізу доходів і витрат — узагальнення резервів.

Питання для самостійного опрацювання

1. Облік доходів та витрат майбутніх періодів.
2. Порядок закриття рахунків доходів та витрат банку.
3. Способи ведення обліку валових доходів і валових витрат.
4. Порівняльний аналіз темпів зростання доходів та витрат.
5. Визначення резервів збільшення доходів та зменшення витрат.
6. Методика розрахунку “точки безбитковості” роботи банку.
7. Система фінансових коефіцієнтів прибутковості.
8. Методика розрахунку “точки безбитковості” роботи банку.

Теми рефератів

1. Вимоги МСБО та П(С)БО до відображення доходів і витрат у фінансовій звітності.
2. Порядок закриття рахунків доходів і витрат банку та формування фінансового результату.
3. Облік нарахування, сплати податку на прибуток.
4. Порядок формування фінансового результату діяльності банку та його розподіл.
5. Аналіз стабільності доходів за допомогою середньоквадратичних відхилень, коефіцієнта варіації та індексу нестабільності доходів.
6. Застосування декомпозиційного аналізу у формуванні факторних моделей.
7. Визначення резервів збільшення доходів банку та зменшення витрат.
8. Моделювання рівня доходності активів та витратності пасивів для досягнення необхідного розміру прибутку банку.
9. Інтегральна оцінка фінансової стійкості та платоспроможності банку.
10. Моделювання аналізу доходів і витрат банку в умовах використання сучасних інформаційних технологій.
11. Ситуаційний аналіз рівня прибутковості банку.

12. Визначення та обґрунтування необхідного рівня умовно-постійних та умовно-змінних витрат.
13. Моделювання аналізу прибутковості банківської діяльності в умовах використання сучасних інформаційних технологій.
14. Аналіз формування і розподілу чистого прибутку банку.
15. Методологія розроблення рекомендацій щодо підвищення прибутковості банку та забезпечення стабільності його подальшої діяльності.
16. Факторні моделі та їх застосування в аналізі прибутку і рентабельності банку.
17. Коефіцієнтний аналіз рівня рентабельності банку.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Банк у 2005 р. за бухгалтерським обліком отримав прибуток до оподаткування в сумі 500000 грн.

На початок року відстрочених податків не було, а наприкінці року тимчасові різниці становили:

- постійні різниці, що зменшують обліковий прибуток — 100000 грн;
- постійні різниці, що збільшують обліковий прибуток — 50000 грн;
- різниці, що підлягають вирахуванню — 10000 грн;
- різниці, що підлягають оподаткуванню — 40000 грн.

Ставка податку на прибуток становить 25 %.

Визначити податковий прибуток та суму витрат з податків на прибуток за 2005 р.

Відобразити в обліку витрати з податку на прибуток.

Завдання 2

З балансу банку 20.05.200 _ р. у зв'язку зі зсувом ґрунту (на підставі відповідних документів) було списано гараж:

- первинна вартість гаража — 50000 грн.
- знос — 700 грн.
- залишкова вартість — 49300 грн.

Страхова компанія 01.06.200_ р. відшкодувала збитки в розмірі 40000 грн.

Відобразити в бухгалтерському обліку непередбачені витрати банку.

Завдання 3

У банку протягом звітнього періоду здійснено операції (у грн.):

1. СГД сплатив банку комісійні за консультацію — 150.
2. Нараховано проценти на залишки поточних рахунків СНД — 2180.
3. Сплачено орендні платежі за приміщення банку приватній фірмі — клієнту банку — 1200.
4. Нараховано проценти за рахунками короткострокових депозитів фізичних осіб — 780.
5. Фірма сплатила комісійні за користування депозитним сховищем — 350.
6. Нараховано проценти за короткостроковим кредитом СГД за внутрішніми торговельними операціями — 250.
7. Сплачено аванс поштовому відділенню за обслуговування — 530.
8. Нараховано та сплачено РУ НБУ комісію за розрахунково-касове обслуговування (2 проводки) — 230.
9. Нараховано та отримано проценти за короткостроковими кредитами СГД (2 проводки) — 2900.
10. Нараховано та отримано проценти за короткостроковими кредитами на поточні потреби фізичних осіб (2 проводки) — 1 250.

Скласти бухгалтерські проведення за операціями.

Скласти звіт про фінансовий результат.

Завдання 4.

Проведіть порівняльний аналіз постатейної структури і динаміки зміни доходів банку за такими даними, зробіть відповідні висновки:

Стаття доходів	Базисний період		Звітний період		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	% до підсумку
1	2	3	4	5	6	7
1. Процентний дохід, усього						
У тому числі:						
від кредитів наданих	828		1409			

1	2	3	4	5	6	7
від коштів, розміщених у банках	11,5		7,5			
від цінних паперів	80,5		77,5			
2. Комісійні доходи, разом						
У тому числі:						
від операцій з банками	41,4		17,5			
від операцій з клієнтами	898,6		435,5			
3. Чистий торговельний дохід						
У тому числі:						
від іноземної валюти	9,5		222			
від цінних паперів	25		56			
4. Інші операційні доходи	2,5		1,5			
5. Разом доходів		100		100		

Завдання 5

Проведіть факторний аналіз процентних доходів за такими даними і зробіть відповідні висновки:

Показник	Минулий період	Звітний період	Відхилення		
			Разом	У тому числі за рахунок зміни	
				суми активів	процентної ставки
1. Середня величина дохідних активів, тис. грн.	75940	115470			*
2. Середня ставка за дохідними активами, %	0,14	0,115		*	
3. Процентні доходи, - тис. грн. - %	100				

Завдання 6

Використовуючи дані Інтернет-сайтів окремих банків або інформації НБУ про фінансові результати банків, оцініть динаміку витрат за допомогою розрахунку коефіцієнтів дієздатності банку і режиму економії:

Показник	Минулий період	Звітний період	Темп зростання, %
1. Витрати банку, тис. грн.			
2. Доходи банку, тис. грн.			
3. Коефіцієнт дієздатності K_d (ряд.1: ряд.2)			
4. Коефіцієнт режиму економії K_e	*	*	

Завдання 7

Розрахувати середній рівень процентної ставки за період та проаналізувати ступінь впливу динаміки рівня середньозваженої процентної ставки та величини дохідних активів на загальний розмір процентного доходу банку за квартал, використовуючи такі дані:

Показник	Квартал			
	1-й	2-й	3-й	4-й
1. Процентний дохід за квартал, тис. грн.	453	1490	21405	17160
2. Середньо квартальний розмір дохідних активів, тис. грн.	12970	97350	216960	190880
3. Середній рівень квартальної процентної ставки за дохідними активами, %				

Завдання 8

Використовуючи наведену нижче інформацію про доходи та витрати комерційного банку, проаналізувати структуру та динаміку доходів і витрат банку, ураховуючи форму ціни, вид банківського продукту та ступінь стабільності:

Показник	I півріччя		II півріччя		Відхилення	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%
1	2	3	4	5	6	7
1. Доходи банку						
Проценти, отримані за наданими кредитами	19845		41580			

1	2	3	4	5	6	7
Проценти, отримані за рахунками, відкритими в інших кредитних установах	1640		3087			
Проценти, отримані за депозитами	820		1325			
Процентний дохід від вкладень у довгострокові зобов'язання	4725		9770			
Процентний дохід за вексялями	2840		5990			
Доходи від перепродажу цінних паперів	12900		24890			
Доходи від операцій з іноземною валютою	2240		4850			
У тому числі комісійні з обмінних операцій	2240		4850			
Інші доходи						
У тому числі:						
- комісійні за банківські послуги	29925		47565			
- від операцій з дорогоцінними металами	880		1860			
- за обробку документів	250		380			
- інші (форвардні, ф'ючерсні та ін.)	9765		22675			
Доходи разом		100		100		
2. Витрати банку						
Проценти, сплачені за отримані кредити	660		1260			
Проценти, сплачені за відкритими рахунками	760		1610			
Проценти, сплачені за депозитами фізичних осіб	20725		44980			
Витрати за цінними паперами						
У тому числі:						
- процентні витрати за ощадними сертифікатами	7890		19530			
- процентні витрати за вексялями	4410		7875			
- витрати з перепродажу цінних паперів	880		1890			
Витрати на утримання апарату управління	7240		12910			
Соціально-побутові витрати	3780		6930			
Інші витрати						
У тому числі:						

- відрахування до резервів	7560		12285		
- сплачені комісійні	1580		3780		
- інші операційні витрати	21100		35180		
Разом витрат		100		100	
3. Прибуток (доходи – витрати)		0		0	

Завдання 9

За наведеними даними зробити факторний аналіз доходів банку за інвестиційними операціями з цінними паперами. Побудувати факторну модель.

Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення
1. Середня облікова вартість	10	12	
2. Кількість цінних паперів за період, шт.	30000	41000	
3. Облікова вартість усіх цінних паперів	350000	490000	
4. Доходи за інвестиційними цінними паперами	42000	95240	
5. Дохід на 1 грн. облікової вартості цінних паперів			

Завдання 10

Розрахувати динаміку і структуру норми прибутку на капітал, оформити у вигляді аналітичної таблиці, за результатами аналізу зробити висновки.

Показник	Агрегати	Звітний рік	Минулий рік	Відхилення, %	
1. Норма прибутку	H1	0,3498	0,3186		
2. Маржа прибутку (прибутковість)	H 2	0,3272	0,2953		
3. Дохідність активів	H3	0,1143	0,1127		
4. Мультиплікатор капіталу	H4	9,3506	9,5654		

Завдання 11

За даними фінансової звітності банку проаналізувати прибутковість активів. Розрахунки зробити в динаміці. Здійснити факторний аналіз зміни показника ROA, грн.

Показник	Базисний період	Звітний період	Відхилення
1. Балансовий прибуток банку			

2. Чистий прибуток			
3. Активи банку			
4. Прибутковість активів 1			
5. Прибутковість активів 2			

Завдання 12

Використовуючи методику розрахунку “точки беззбитковості”, визначити, під який середній відсоток банк може залучити кошти, щоб бути беззбитковим. Визначити, скільки потрібно банку додаткових ресурсів, щоб отримати прибуток 1000 тис. грн за умов, що склалися.

Показники	Сума, тис. грн.
1. Обсяг ресурсів, які банк може залучити	17500
2. Середній відсоток дохідності за активними операціями банку	13
3. Небанківські операційні витрати (управлінські, умовно-постійні)	900
4. Норма обов'язкового резервування, %	8
5. Середній відсоток витратності за пасивними операціями (відносна вартість ресурсної бази)	

Література [1; 3; 7; 8; 27; 30; 37–48]

Тема 18. Фінансова звітність комерційних банків

Необхідність звітності та її користувачі. Якісні характеристики звітності банків. Мета і необхідність подання звітності комерційними банками. Вимоги національних стандартів до складу та елементів фінансової звітності. Принципи підготовки фінансової звітності банків. Розкриття інформації у фінансовій звітності. Засоби забезпечення достовірності звітних даних. Підготовка даних для складання фінансової звітності. Класифікація звітності банків. Фінансова, нефінансова звітність.

Основи побудови та подання звітності банків. Інформація про банк, яка має міститися у фінансовій звітності. Терміни подання квартальної, річної та піврічної консолідованої звітності банків. Необхідність публікації в офіційних виданнях.

Сфера застосування консолідованої фінансової звітності. Особливості складання консолідованої фінансової звітності. Поняття консолідованої фінансової звітності, консолідованої групи. Розкриття інформації про складання консолідованої фінансової звітності. Відповідальність за своєчасність подання фінансової звітності банків.

Звичайна діяльність банку та її види. Характеристика операційної, фінансової та інвестиційної діяльності банку. Надзвичайна діяльність банку.

Принципи складання і структурування балансу. Аналітичні можливості балансу. Побудова і зміст діючої форми балансу. Визначення статей балансу, загальні принципи оцінки статей балансу. Загальна характеристика активу та пасиву балансу. Підготовка облікових даних для складання балансу.

Структура і зміст звіту про фінансові результати. Принципи визначення доходів і витрат банку. Класифікація доходів і витрат у звіті про фінансові результати. Джерела інформації для складання звіту про фінансові результати. Розрахунок прибутку чи збитку банку. Визначення фінансових результатів від звичайної діяльності. Поняття про надзвичайні доходи та витрати банку. Визначення чистого прибутку (збитку) банку.

Призначення, структура і зміст звіту про рух грошових коштів. Джерела інформації для складання звіту. Методи складання звіту про рух грошових коштів: прямий і непрямий. Порядок визначення даних про рух грошових коштів в результаті операційної діяльності при прямому і непрямому методах. Порядок визначення даних про рух грошових коштів у результаті інвестиційної діяльності. Порядок визначення грошових коштів у результаті фінансової діяльності. Розрахунок зміни розміру грошових коштів за звітний період. Узгодження показників звіту про рух грошових коштів з балансом. Розкриття інформації про рух грошових коштів у примітках до фінансової звітності.

Складові власного капіталу. Зміст статей звіту про власний капітал. Порядок складання звіту про власний капітал. Особливості формування даних про зміни статутного, додаткового, резервного капіталу. Розкриття інформації про зміни у власному капіталі у примітках до фінансової звітності.

Призначення і склад приміток до фінансової звітності. Примітки про облікову політику, зміну облікової політики та облікової оцінки. Примітки про виправлення помилок у фінансових звітах минулих років. Примітки про ситуацію після складання балансу. Примітки про операції з пов'язаними сторонами.

Питання для самостійного опрацювання

1. Примітки до фінансових звітів.
2. виправлення помилок у фінансовій звітності.
3. Поняття та особливості складання консолідованої фінансової звітності.
4. Відповідальність за несвоєчасне подання звітності банку.

Теми рефератів

1. Мета та необхідність підготовки фінансової звітності банків.
2. Методика складання бухгалтерського балансу банку.
3. Методика складання звіту про фінансові результати.
4. Методика складання звіту про рух грошових коштів.
5. Методика складання звіту про власний капітал.
6. Поняття та особливості складання консолідованої фінансової звітності.
7. Основи побудови та подання банками податкової звітності.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Скласти кореспонденцію рахунків. Скласти особові рахунки 2600к01, 2600к02, 2600к03, 9129к02. Скласти оборотно-сальдовий баланс за 14.05 ц. р.

1. На початок дня залишки по аналітичних рахунках склали (тис. грн.):

2600 к01 — 100,23;

2600 к02 — 354,17;

2600 к03 — 150,73;

9129 к02 — 0.

Попередня дата формування особових рахунків — 13.05. ц. р.

2. В установі АКБ “Київ” (МФО 300603) 14 травня ц. р. виконано такі операції:

1) видано готівкою за грошовим чеком № 511 з поточного рахунка № 2600 к01 150 грн;

2) оплачено платіжне доручення № 385 з поточного рахунка № 2600 к02 на рахунок № 2600 к03 в сумі 250 грн;

3) оплачено платіжну вимогу-доручення № 317 з рахунка № 2600 к02 на рахунок № 2600 к01 в сумі 300 грн;

4) оплачено платіжне доручення № 386 з рахунка № 2600к02 на поточний рахунок № 2600к01 в сумі 100000 грн;

5) внесено готівкою по заяві на переказ готівки № 100 на поточний рахунок № 2600к02 в сумі 300 грн;

6) оплачено платіжне доручення № 387 (за рахунок короткострокових кредитів на внутрішні торговельні операції під оплати розрахункових документів) в сумі 1000 грн іногородньому постачальнику (пор. № рахунка — 02);

7) видано готівкою за грошовим чеком № 512 з поточного рахунка № 2600к02 в сумі 100 грн.

Завдання 2

Скласти баланс комерційного банку:

1. Нематеріальні активи — 1550 тис. грн.
2. Знос нематеріальних активів — 50 тис. грн.
3. Основні засоби — 3650 тис. грн.
4. Знос основних засобів — 150 тис. грн.
5. Довгострокові вкладення в асоційовані та дочірні компанії — 200 тис. грн.
6. Кредити, надані клієнтам — 1100 тис. грн.
7. Цінні папери в портфелі на продаж — 300 тис. грн.
8. Цінні папери в портфелі до погашення — 900 тис. грн.
9. Дебіторська заборгованість підзвітних осіб — 1 тис. грн.
10. Цінні папери в торговому портфелі — 19 тис. грн.
11. Кошти на рахунках Ностро — 100 тис. грн.
12. Депозити, розміщені в інших банках — 200 тис. грн.
13. Готівка в касі — 50 тис. грн.
14. Кошти на кореспондентському рахунку — 650 тис. грн.
15. Статутний капітал — 4300 тис. грн.
16. Резервний капітал — 970 тис. грн.
17. Нерозподілений прибуток — 100 тис. грн.
18. Кредити, надані клієнтам — 1200 тис. грн.
19. Кошти на вимогу — 150 тис. грн.
20. Депозити залучені — 1500 тис. грн.
21. Заборгованість перед бюджетом за податками та платежами — 300 тис. грн.

Завдання 3

На схемах рахунків записати залишки на 30 квітня ц. р. за даними наведеного балансу. Відобразити в схемах рахунків операції банку. Підрахувати обороти за рахунками за травень та визначити залишки на 31 травня ц. р. Скласти баланс банку на 31 травня ц. р.

Баланс банку на 30 квітня ц. р.:

1. Основні засоби – 93000 грн.
2. Коррахунок в НБУ – 27 000 грн.
3. Кредити надані – 5000 грн.
4. Готівка в касі – 100 грн.
5. Портфель цінних паперів до погашення – 14900 грн.
6. Статутний капітал – 117000 грн.
7. Нерозподілений прибуток – 9700 грн.
8. Кошти на вимогу – 5200 грн.
9. Строкові депозити клієнтів – 8100 грн.

Господарські операції за травень:

1. Перераховано кошти за дорученням клієнта, одержувач – клієнт іншого банку – 1200 грн.
2. Отримано готівку від фізичної особи як депозитний внесок – 2500 грн.
3. Виплачено фізичним особам готівкою суми депозитних вкладів – 1500 грн.
4. Зараховано кошти на рахунок клієнта – юридичної особи від платника, який обслуговується установою іншого банку – 3400 грн.

Завдання 4

У банку протягом 200_року здійснено такі операції:

1. Продано акції для створення статутного капіталу:
 - а) іногороднім акціонерам – 400000 грн, кошти надійшли на коррахунки;
 - б) фізичним особам за готівку – 100000 грн.
2. Банком придбано обчислювальну техніку в іногороднього поставачальника за 100000 грн. Строк використання – 5 років, амортизація нараховується рівномірно.
3. Від іногородніх платників надійшли кошти на суму 170000 грн. клієнтам цього банку.

4. Прийнято готівкою вклад строком на 1 рік на 5000 грн. Проценти нараховуються з розрахунку 17 % річних і зараховуються на вклад у кінці строку.

5. Клієнту банку надано короткостроковий кредит на поточну діяльність у сумі 50000 грн. на сплату іногородньому постачальнику за товар. Строк кредиту — 1 рік. Проценти нараховуються з розрахунку 20 % річних, їх буде сплачено по закінченні строку.

6. Фізичній особі видано короткостроковий кредит на поточні потреби у розмірі 7000 грн строком на 1 рік. Проценти нараховуються із розрахунку 19 % річних, сплачуватимуться клієнтом два рази кожні 6 місяців. Кредит погашається після закінчення строку.

7. Сплачено клієнтами банку з поточних рахунків 200 грн комісійних за розрахунково-касове обслуговування.

8. Нарахована і виплачена готівкою заробітна плата робітникам банку — 18000 грн.

Виконати необхідні дії за циклом обробки інформації:

- скласти бухгалтерські проведення;
- виконати коригуючі проведення;
- скласти фінансові звіти:
- баланс;
- звіт про фінансові результати.

Вхідний баланс банку, грн.:

1. Банкноти та монети в касі банку — 50000.
2. Коррахунок у НБУ — 200000.
3. Інші короткострокові кредити в поточну діяльність — 15000.
4. Операційні основні засоби — 40000.
5. Поточні рахунки СГД — 120000.
6. Поточні рахунки фізичних осіб — 50000.
7. Довгострокові депозити фізичних осіб — 40000.
8. Зареєстрований статутний капітал банку — 130000.
9. Несплачений зареєстрований капітал банку — 65000.

Завдання 5

На підставі даних річної фінансової звітності комерційного банку, зробити аналіз його фінансового стану (вихідні дані відшукати в Інтернет).

Література [1; 4; 12; 36–48]

Тема 19. Аналіз ліквідності і платоспроможності комерційного банку

Економічна сутність ліквідності банку, мета та завдання аналізу. Інформаційне забезпечення аналізу. Система показників: поточна, короткострокова, загальна, миттєва ліквідність, норматив співвідношення високоліквідних активів до робочих активів банку, ресурсна ліквідність. Методика їх визначення та їх порівняльний аналіз у динаміці, тенденції змін.

Аналіз ресурсної бази з позицій ліквідності: достатності власного капіталу, величини і структури зобов'язань банку.

Аналіз якості активів з погляду їх ліквідності: співвідношення залишків на рахунках, депозитах і кредитної заборгованості; співвідношення ліквідних активів і їх загальної величини. Аналіз “кредитного портфеля” з точки зору ліквідності кредитів і диверсифікації кредитних вкладень. Аналіз відповідності за строками здійснення між активними і пасивними операціями.

Аналіз тенденцій ліквідності та платоспроможності банку. Загальна оцінка діяльності банку.

Питання для самостійного опрацювання

1. Аналіз основних джерел попиту та пропозиції ліквідних коштів банку. Методика розрахунку нетто-ліквідної позиції банку.
2. Прогнозний аналіз банківської ліквідності.
3. Міжнародний досвід оцінки банківської ліквідності.

Теми рефератів

1. Ліквідність та платоспроможність банківської установи.
 2. Аналітичне забезпечення стратегій управління ліквідністю банку.
 3. Банківська ліквідність та чинники, які її формують.
 4. Показники та методи оцінювання ліквідності банку.
 5. Факторні моделі в аналізі ліквідності банку.
- Інструментарій аналізу потреби банку в ліквідних коштах.

Практичні завдання для самостійної роботи

Завдання 1

Проаналізувати динаміку структурних зрушень за основними статтями зобов'язань по банківській системі в цілому (за даними “Бюлетеня НБУ”). Дати аналітичну оцінку загальних тенденцій, що

мають місце у банківській системі, та їх впливу на прогноз потреби банку в ліквідних коштах.

Аналіз динаміки структури зобов'язань українських банків у розрізі основних статей

Показник	Рік					Відхилення від попереднього року			
	2002	2003	2004	2005	2006	2003	2004	2005	2006
1. Кошти банків, тис. грн.									
2. Кошти клієнтів, тис. грн.									
3. Ощадні сертифікати, емітовані банком, тис. грн.									
4. Боргові цінні папери, емітовані банком, тис. грн.									
5. Нараховані витрати та інші зобов'язання, тис. грн.									
6. Усього, тис. грн.									
7. Кошти банків, %									
8. Кошти клієнтів, %									
9. Ощадні сертифікати, емітовані банком, %									
10. Боргові цінні папери, емітовані банком, %									
11. Нараховані витрати та інші зобов'язання, %									
Усього, %	100	100	100	100	100				

Завдання 2

Проаналізувати структуру клієнтської бази банку з погляду співвідношення мінливих (кошти до запитання) та стабільних (строкові рахунки) зобов'язань.

1. Визначити питому вагу основних вкладів у загальній сумі зобов'язань банку.
2. Порівняти склад та структуру клієнтської бази банку з аналогічними показниками по банківській системі в цілому.
3. Дати аналітичну оцінку впливу виявлених структурних зрушень на стан ліквідності банку на основі такої таблиці.

Аналіз динаміки і структури клієнтської бази банку, %

Кошти клієнтів	На 01.01.2005 р.			На 01.01.2006 р.		
	Банківська система	Банк	Відхилення	Банківська система	Банк	Відхилення
1. До запитання, тис. грн.		435150			503240	
2. Строкові, тис. грн.		360050			402560	
3. Усього, тис. грн.		795200			905800	
4. До запитання, %						
5. Строкові, %						

Завдання 3

Визначити розрив ліквідності банку за періодами та сукупний розрив ліквідності. Дати аналітичну оцінку отриманих результатів за наведеною нижче таблицею.

Аналіз розриву ліквідності банку, тис. грн.

Показник	До одного дня	1 – 7 днів	8 – 30 днів	1 – 3 місяці	3 – 6 місяців	Понад 6 місяців	Усього
1. Активи	1130	1940	2382	1965	1596	1889	10902
2. Пасиви	716	2340	2050	2250	606	2940	10902
3. Розрив ліквідності							
4. Сукупний (кумулятивний) розрив							

Література [1; 37–48]

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Законодавча

1. *Про банки та банківську діяльність*: Закон України від 07.12.2000 № 2121-III.
2. *Закон України “Про аудиторську діяльність”* від 22.04.93 № 3125-XII (зі змін. та допов.).
3. *Цивільний кодекс України*. Офіційний текст/ Міністерство юстиції України. — К.: Юрінком Інтер, 2003. — 464 с.
4. *Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні*: Закон України від 16.07.99 № 996.
5. *Про заставу*: Закон України від 02.10.92 № 2654-XII.
6. *Про лізинг*: Закон України від 16.12. 97 № 123/97-ВР (зі змін. та допов.).
7. *Про оплату праці*: Закон України від 20.04.95 № 44/95-ВР (зі змін. та допов.).
8. *Про оподаткування прибутку підприємств*: Закон України від 22.05.97 (зі змін. та допов.).
9. *Про ПДВ*: Закон України від 03.04.97 № 168/97-ВР (зі змін. та допов.).
10. *Закон України “Про цінні папери та фондовий ринок”* від 23.02.2006 № 3480-IV.
11. *Кодекс законів про працю*.
12. *Положення (стандарти) бухгалтерського обліку / Реформування бухгалтерського обліку в Україні”* // За ред. В. М. Пархоменко.
13. *Про державне мито*: Декрет Кабінету Міністрів України від 21.01.93 № 7-93.
14. *Інструкція про касові операції в банках України*: Затв. постановою Правління НБУ від 14.08.03 № 337.
15. *Інструкція з організації перевезення валютних цінностей та інкасації коштів в установах банків України*: Затв. постановою Правління НБУ від 03.12.03 № 520.
16. *Правила визначення платіжності та обміну банкнот і монет НБУ*: Затв. постановою Правління НБУ від 17.11.04 № 547.
17. *Порядок організації та здійснення валютно-обмінних операцій на території України та змін до деяких нормативно-правових актів НБУ*: Затв. постановою Правління НБУ від 12.12.02 № 502.
18. *Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні*: Затв. постановою Правління НБУ від 15.12.04 № 637.

19. *Положення* про депозитний сертифікат НБУ: Затв. постановою Правління НБУ від 07.02.2000 № 91.
20. *Положення* про механізм рефінансування комерційних банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 15.12.2000 № 484.
21. *Положення* про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банківських установах України: Затв. постановою Правління НБУ від 30.12.98 № 566.
22. *Порядок* формування коригуючих проводок, що здійснюються комерційними банками України з метою забезпечення реальної фінансової звітності: Затв. постановою Правління НБУ від 10.09.98 № 358 (зі змін. та допов.).
23. *Інструкція* про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті: Затв. постановою Правління НБУ від 21.01.04 № 22.
24. *Інструкція* з бухгалтерського обліку операцій з цінними паперами в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 03.10.05 № 358.
25. *Інструкція* з бухгалтерського обліку операцій з готівковими коштами та банківськими металами в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 20.10.04 № 495.
26. *Правила* бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 18.06.03 № 255.
27. *Інструкція* з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 15.09.04 № 435.
28. *Інструкція* з бухгалтерського обліку операцій в іноземній валюті та банківських металах у банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 17.11.04 № 555.
29. *План* рахунків бухгалтерського обліку банків України та Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 17.06.04 № 280.
30. *Правила* бухгалтерського обліку операцій з документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями в банках України: Затв. постановою Правління НБУ від 17.11.04 № 549.
31. *Інструкція* з бухгалтерського обліку основних засобів і нематеріальних активів комерційних банків України: Затв. постановою Правління НБУ від 11.12.2000 № 475.

32. *Правила бухгалтерського обліку операцій довірчого управління в банках України*: Затв. постановою Правління НБУ від 12.11.03 № 498.
33. *Інструкція про порядок відображення в бухгалтерському обліку банками України поточних і відстрочених податкових зобов'язань та податкових активів*: Затв. постановою Правління НБУ від 19.03.03 № 121.
34. *Інструкція з бухгалтерського обліку запасів матеріальних цінностей банків України*: Затв. постановою Правління НБУ від 10.12.04 № 625.
35. *Інструкція про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України*: Затв. постановою Правління НБУ від 07.12.04 № 598.
36. *Положення про здійснення банками фінансового моніторингу*: Затв. постановою Правління НБУ від 14.05.03 № 189.
37. *Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні*: Затв. постановою Правління НБУ від 28.08.01 № 368.

Основна

38. *Кіндрацька Л. М.* Бухгалтерський облік у комерційних банках України: Підручник. — К.: КНЕУ, 2001. — 636 с.
39. *Облік і аудит у банках*: / А. М. Герасимович, Л. М. Кіндрацька, Т. В. Кривов'яз та ін. — К.: КНЕУ, 2004. — 536 с.
40. *Операції комерційних банків*/ Р. Коцовська, В. Ричаківська, Г. Табачук, Я. Грудзевич, М. Вознюк. — К.: Львів: ЛБІ НБУ, 2003. — 500 с.
41. *Кузьмінська О. Е., Кириленко В. Б.* Організація обліку в банках: — К.: КНЕУ, 2002. — 282 с.
42. *Васюренко О. М.* Облік і аудит в банках. — К., 2006.
43. *Васюренко О. В., Волохата К. О.* Економічний аналіз діяльності комерційних банків. — Харків, 2006. — 356 с.
44. *Ковбасюк М. Р.* Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств: Навч. посіб. — К.: Скарби, 2001. — 234 с.
45. *Аналіз діяльності комерційного банку*: Навч. посіб. / За ред. А. М. Герасимовича, Ф. Ф. Бутинця. — Житомир: Рута, 2001.
46. *Аналіз банківської діяльності*: Підручник/ А. М. Герасимович, М. Д. Алексеєнко, І. М. Парасій-Варгуленко та ін.; За ред. А. М. Герасимовича. — К.: КНЕУ, 2003. — 599 с.
47. *Баканов М. И., Шеремет А. Д.* Теория экономического анализа. — М.: Финансы и статистика, 2001. — 416 с.

48. *Панова Г. С.* Анализ финансового состояния коммерческого банка. — М.: Финансы и статистика, 1996. — 272 с.
49. *Туркало Р. І., Щибиволок З. І.* Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг: Навч. посіб. — К., 1999. — 233 с.
50. *Литвин Н. Б.* Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності комерційних банків.: Навч. посіб. — Тернопіль: Карт-бланк. — 2003. — 362 с.
51. *Христофорова О. М.* Кредитні потоки банків: теоретичне узагальнення, аналіз, управління. — Харків: Константа, 2005. — 101 с.

Додаткова

52. *Облік і аналіз діяльності комерційного банку: Навч. посіб. / Т. О. Плісак, С. А. Гагаріна, Л. В. Недеря, Л. О. Нетребчук.* — К.: КНТЕУ, 2003 — 308 с.
53. *Банковское дело: стратегическое руководство.* — М.: Изд-во АО “Консалт-банк”, 1998 — 423 с.
54. *Блей Дж., Амант О.* Европейский учет и стандартизация: Пер. с англ. — М.: Филинь, 1997.
55. *Вели Глен А., Шорт Даніел Г.* Основи фінансового обліку / Пер. з англ. О. Мініна, О. Ткача — К.: Основи, 1997. — 943 с.
56. *Голов С. Ф.* Фінансовий та управлінський облік. — К.: ТОВ “Автоінтерсервіс”, 1996. — 544 с.
57. *Качалин В. В.* Учет та и отчетность в соответствии со стандартами СААР. — М.: Дело, 1998. — 432 с.
58. *Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / За ред. С. Ф. Голова.* — К.: Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України, 1998. — 73 с.
59. *Роуз Питер С.* Банковский менеджмент: Пер. со 2-го англ. изд. — М.: Дело, 1997. — 768 с.
60. *Садвакасов К. К.* Комерческие банки. Управленческий учет. Планирование и контроль. — М.: Изд-во “Ось-89”, 1998. — 160 с.
61. *Стуков С. А., Стуков Л. С.* Международная стандартизация и гармонизация учета и отчетности. — М.: Бухгалтерский учет, 1998. — 136 с.
62. *Финансы, учет, банки: Сб. науч. тр. / Под ред. д-ра экон. наук., проф. П. В. Егоров.* — Донецк: Донбасс, 1998. — 138 с.
63. *Черкасов В. Е.* Финансовый анализ в коммерческом банке. — М.: Инфра-М; 1995. — 237 с.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Загальні методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи студентів.....	4
Тематичний план дисципліни “Банківський облік і аналіз”.....	8
Зміст самостійної роботи з дисципліни “Банківський облік і аналіз”.....	9
Список літератури.....	104

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп'ютерне верстання *Н. І. Нечипоренко*

МАУП

Зам. № ВКЦ-3406

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)
03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП